

MAGYAR SÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — 3.—	Negyedévre — — — 3.60
Félévre — — — 6.—	Félévre — — — 7.—
Egész évre — — — 12.—	Egész évre — — — 14.—

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

FELELŐS SZERKESZTŐ

BENEDEK ELEK.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL;

Budapest, IV., Vámházkörut 8.

Hirdetések petit számításával, díjszabás szerint.
Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

A Gotterhalte.

Budapest, június 28.

A Gotterhalte-okozta bosszuság az a méregpohár, mely jóformán mindennap körbe jár, fenéig üritjük, újra csordultig telik, mi újra kiüritjük, — hiába, hagyjak fel minden reménnyel: ez a méregpohár a mi átkunk, a mi bus végzetünk. Nem akadt még magyar államférfi, aki megmondta volna a magyar királynak: Uram, király, a Gotterhalte-nak gyönyörű a muzsikája, de ez a muzsika a magyarnak, a te hü magyar népednek szívet hagyatja, lelkét felháborítja, mivel hogy már-már lecsendesült lelkében megmérhetetlenül szomorú emlékeket kavart fel. Nem akadt udvari ember, ki a mi öreg királyunknak elébe tette volna az ujságokat: ime, felség, olvasd, mit irnak a Himnuszodról. Szeret téged a magyar végzetlenül, a himnuszodat azonban gyűlöli feneketlenül. S mert senki sem szól a királynak, felzendül a Gotterhalte mindenütt, hol a magyar király megjelen s ott is, a hol nem jelen meg. Még a honvéd hadapród-iskolában is.

Az eset, amely szóra állít meg, tavaly esztendőben indult, s most jár a „kifejlesztés” felé. Nagy-Váradon indult, a m. kir. honvéd hadapród-iskolában, az évvizsgán. Mellékesen jegyzem meg, hogy ez az évvizsga véletlenül *augusztus 13-ikára esett*. A világsi fegyverletétel napjára. Arra a napra, melynél szomorubb napja nem volt a magyarnak. Mit mondok, szo-

morubb. Soha sem volt a magyarnak szomorú napja ehhez mérhető! Azon az évvizsgán felzendült a Gotterhalte. A közönség egy része levett, másrésze feltett kalappal hallgatta végig. A feltett kalapok közt volt egy ujságszerkesztő is, kinek neve Halász Lajos, aki *akkor* tiszthelyettes vala a 37-ik gyalogezredben. Mint civil jelent meg az ünnepen látván, hogy a tiszturak meg sem billentik csákójukat, a magyar Himnusz felzendülésekor, ő sem nyult a kalapjához, mikor a Gotterhaltéra került a sor.

Ez a bevezetés. A folytatás ez: A tiszthelyettes szerkesztőt a tisztí becsületbíró-ság elé állítják. Ez a bíróság *felmenti*. Ám a hadügyminiszter, az ágyus hadügyminiszter, új tisztí becsületbíró-ságot küld ki s ez Halász Lajost megfosztja tiszthelyettesi rangjától s besorozza, mint *közlegényt* a szegedi 46-ik gyalogezredbe. Hogy miképpen folyt le a vizsgálat: azt más helyen találja az olvasó. Olvassa s épüljön rajta s aztán vágjon új rovást a botjára, ha ugyan van még hely a botján. A további folyása ez lesz az esetnek: a nagyváradi közönség fáklyás-zenével tiszteli meg a közlegényt, lesz bankett is s a városi közgyűlés az országgyűléshez talán felír. Ám az országgyűlés királyi kéziratral bezárattott. Azt október 6-ig megnyitani nem lehet. Csak a király hívhatná össze s össze is hívna bizonynyal, ha volna, aki megmondaná: Uram, király, az osztrák császár nótája miatt vesszőt futtattak egy magyar fiúval, egy magyar alattvalóddal.

Nyisd meg a törvényhozás kapuit, hogy a törvényhozók itéletet mondhassanak.

A képviselőház kapuja nem fog megnyitni. Október hatodikáig ez az eset — hányadik már a méregpohárból? — talán el is felejtődik. S ha nem felejtődik el, ha színre kerül a törvényhozás házában, — hát akkor mi lesz? Háborog az ellenzék, szilajul üti a padokat, kellemetlen szavakat kiabál át a kormányynak, Széll Kálmán elmondja legfényesebb közjogi mesterművét, — hányadik már a legfényesebb? — a szilaj ellenzék kimerülten, szájalmasan esik össze a hétmázsás argumentumok sulya alatt s a t. Ház napirendre tér az eset felett. Így volt-e mindig? Így. Így lesz-e ezután is? Így.

Így lesz, mert a magyar nemzeti öntudat legyengült, megvékonyodott, mint a hosszú betegségben silyló ember tenyere. Így lesz, mert a nemzeti sérelmeket megtorló ereje, bátorsága a magyarnak az inába szállott. Nézzétek, a hajdan erős, izmos magyart: sovány ina hogy reszket, hogy hutyorog! Nézzétek, hogy szedik izekre e nemzet vonagló testét a halott szaglászó ebek. Nézzétek, hogy huznak végig korbácscsal az arcán s ebből az arcból már nem serked ki a vér, mivel hogy ami a bőr alatt: összement, megaludt, mint a romlott tej. Az ébresztgetők kicsiny serege kongatja a vészharangot, de hajh, a nemzet teste csak vonaglik, megmozdulásra ereje nincs. Mennyi vért vesztett ez a nemzet! Volna kökemény a szíved, láttára meglágyulna, tudom! Mennyi vért

Az égett kifli.

— A *Magyarság* eredeti tárcája. —
Irtá: **Gaal Mózes.**

A belváros egyik látogatottabb vendéglőjében, a sarok-asztalnál ült az asszony a férjével. Mindkettőjüknek pápaszem volt az orrán; a férj ujságot olvasott, még pedig *német* lapot, ami fel sem tűnik, sem meg nem botránkoztat senkit. Körszokás, csöndes uri embernek látszott, aki a levest a marhahussal úgy köti össze, hogy átnezi a bőrre-tudósításokat, a sültet a tésztától a vezércikkkel választatja el.

Hja, az élet rövid s Horatius nem hiába irta: *carpe diem*, ami magyarul annyit jelent, hogy *olvasva egyél!*

Az asszony sem nem evett, sem nem olvasott, ő ennél érdekesebb dolgot cselekedett: *mérge*s volt.

Az a nagy szerencsétlenség esett meg rajta, hogy a kifli, melyet a kenyérgosárból kivett — el volt égve. Hát ez nagy baj; a pincért pedig Isten azért teremtette, hogy a pék helyett is őt szidják.

Előbb kikapott az öklömnyi pincér-gyerek, akit *piccolo*-nak szoktak hívni még akkor is, ha már serked bajusza s fejével a mestergerendát veregeti; aztán kikapott az ételhordó pincér, kinek már akkora bajusza volt, mint valami hős cin-cérnek.

A férj tovább olvasta a vezércikket s várta a tésztát; az asszony odahívta a fizető-pincért s erős, határozott hangon szemrehányásokkal halmozta el a kifli miatt. Hogy az már mégis skan-

dalum és indolencia, számba se vevése a vendégnek stb. A fizető-pincér kedélye hajlott a humor felé s tiszteletteljesen megjegyezte, hogy holnap egy egész kosár kiflit fog az asztalra tétetni, hogy a nagyságos asszony kedvére választshasson.

A nagyságos asszony erre még mérgesebb lett A férj ajkának a szélén játszi kis mosoly jelent meg, melyet a „Pester Journal”-al sietett eltakarni.

Aztán hozták a másik tál ételt. Ez alatt a pikkolónak a felszolgáló pincér egy nyaklevest ígért, aki hozzá lévén szokva az ilyen ígérekhez, gyorsított lépésekkel közeledett a söntéshez, mert az egyik törzsvendég fröcscsöt kért.

Gondoltam, hogy immár vége van a kifli aférnek; az asszony megeszi a tojásos galuskáját, s elhallgat. A tojásos galuska nem izgató, hanem megnyugtató eledel, alkotó részei is kibékítőek.

Csalódtam.

Az asszony oda hívta a mindig udvarias és mindig mosolygó vendéglőst. Részletesen elmondotta, hogy milyen égett kiflit kapott, hogy ami sok, az sok, hogy ez skandalum, s ő nem fogja tűrni.

A férj a tojásos galuskának bekebelezése után hozzá fogott az apró hírek olvasásához, de nem szólott sem jót, sem rosszat.

Nekem úgy tetszett, hogy a férj az elégtételnek bizonyos érzetével pislantott az asztalbontó pincérekre. De nem haragudott. Talán sejtálta is őket egyenkint és egyetemlegesen.

Mert az, hogy a pék elégette a kiflit, s hogy

ez a kifli éppen az ő feleségének a kezébe jutott: merő esetlegességnek a dolga; de hogy a felesége haragszik, ez az ő természetének a következménye. Tulajdonképpen minden csak ennek a következménye. Ha nem volna ilyen mérges természetű, nem szökött volna meg tőle minden szakácsné, nem kellene vendéglőben ebédelni, szépen otthon ülnének a gyönyörűen berendezett ebédlő szobában — de haj, hoznák a levest — s az asszony haragudnék, hogy igen zsiros; hoznák a húst — az asszony haragudnék, hogy nem elég puha, — hoznák a sültet, s az asszony haragudnék, hogy a léféle, melyben a sült fűdik, nagyon sós.

A férj sckszor látta a feleségét mérgesen. Minden kilódított szakácsné és szobaleány tésztát reá egy summa asszonyi haragot — most azonban a népes vendéglő összes vendégei hallgatják az égett kifli történetét — csak a férj nem, mert ő olvas.

Soha ilyen boldog nem volt. Szinte hálát érez a pincér iránt, aki a kiflis kosarat az asztalra tette. Valószínűleg több borraivalót fog ott felejtteni az asztalon, hogy kárpótolja őt nyájas szavaiért. Ezt pedig rosszul cselekszi, mert az a néhány többlet-fillér új mérget fog szülni, s az asszony holnap és holnapután az égett kifli történetéhez hozzá fűzi azt is, hogy:

— Te pedig annak a nyomorultnak, aki engem csuffá tett, még jutalmat is adtál! Cinkostársá lettél. Ezt sohasem fogom elfelejtteni.

Mikor pedig az asszony ezt a szemére hányja, a férj olvasni fogja a Pester Lloyd esti számát, melyben a szász király haláláról leszen szó s

vesztett másért — vajjon fel van-e jegyezve az égben? — s nincs e földön igaz barátja sehol! Mindig nagy lelki volt s mindig hálátlansággal fizettek a kislelkűek, mignem maga is kislelkűvé lett. Elvesztette hitét a maga erejében, elvesztette hitét a jövőjében. Gyűlöli a Gotterhaltet s kalapot emel neki. Gyűlöli a sárga-feketét s felkészül reá. Nemzetiszin zászlaját százszor, ezerszer gyalázták meg, rongyokra tépték, sárba tapodták s hol a magyar, ki e sokszoros meggyalázást csak egyetlen egyszer a sárga-feketén megtorolta volna!? A szabadságharc leverése óta egy sárga-fekete zászló lett rongygyá e hazában s azt is az Istennya szakgatta szét! Ez már csak türelmes, jámbor egy nép, ugy-e, világ? Ez csak megadja az Istennek, ami az Istené, a császárnak, ami a császáré, ugy-e, világ?

Mindent megadott, mindent megad le-rogyságig. És issza fenéig a méregpoharat. Kiissza, újra telik, újra kiissza . . .

Ez már csak türelmes, jámbor egy nép, ugy-e, világ?

Benedek Elek.

A miniszteri válasz.

— A tisztviselők fizetésrendezése. —

Torda, június 27.

Nem lehet eléggé mérlegelni a mindig jobban fokozódó várakozás és türelem ama fokát, mellyel a tisztviselők anyagi helyzetük javítását remélik. A türelmet az a rendületlen bizodalom teszi lehetővé, melyet a törvényhozásba helyeztek az állami tisztviselők akkor, midőn a trónbeszédben elhangzott a királyi szó és a válaszfeliratban biztosítékot nyert a törvények megalkotásának ígérete.

Ne csodálkozzék tehát senki, hogy az 1902-ik évi költségvetés letárgyalása után — fel-fel hangzott egy-egy panaszos szó a megígért törvényjavaslatok előterjesztésének késedelme miatt és talán ez indította a képviselői köröket arra, hogy a nyári szünet előtt a pénzügyminiszter urhoz interpelláció intéztessék.

Hogy mivel jutott előbbre a tisztviselők ügye az 1902. évi június 14-én (123-ik országos ülésben) Benedek János debreceni képviselő ur mélyen átgondolt interpellációjára adott miniszteri válaszsával? — az nemcsak abban talál magyarázatot, hogy a miniszter ur az országgházban kijelentette, hogy a következő őszi ülészakban oly időben terjeszti be a törvényjavaslatot, hogy

gondol arra, hogy nemcsak a királyok halandók, hanem minden ember — csak egy a halhatatlan: az égett kifli.

Te boldogtalan pék, aki a nevezett kiflit elégetted, koránt sem tudad, milyen nagy, Isten ellen való bünt cselekszel. Ha te ezer meg ezer kenyeret sütöttél volna, s kiosztod az éhező emberek között: a sok éhező holnap már nem beszélne rólad, sem az ingyen-kenyerről, elfelejtene, amint hogy minden jót el szoktunk felejteni, de a pápaszemes asszony az égett kiflit nem felejtí el soha. Ez a kifli üldözni fogja őt talán egész életén át. Valahányszor kiflit vesz a kezébe, szidni fogja a pincért, aki az asztalra tette és szidni fogja a férjét, aki ezért a pincért bűnös könnyelműséggel megjutalmazta.

A szemüveges életpárral azóta nem találkozom. Meglehet, hogy ez életnek rövid határai között nem is fogok soha találkozni, de valahányszor egy-egy ember panaszkodik, hogy ő ilyen, vagy olyan boldogtalan, hogy az emberek hitványak, kiméletlenek, figyelmenlenek: eszembe jut majd az égett kifli és megvigasztal.

Ha a poéták és a diákok az élet göröngyös utairól innak: nekem úgy tetszik, hogy e göröngyök legnagyobb része: csupa égett kifli, semmi egyéb.

az még ennek az évnél a folyamán letárgyalásuk és a tisztviselők a részükre költségvetésileg kilátásba helyezett fizetés-javításban már a jelen év folyamán is részvesztjenek. Hanem előbbre jutott a tisztviselői kérdés azzal, hogy a felszólaló képviselő ur lényes bizonyosságot tett arról, hogy a magyar állami tisztviselők jelenlegi helyzete a magyar állami és társadalmi életnek oly égető sebe, melynek gyökeres orvoslását tovább el nem odazható politikai szükségnek ismerték fel az összes politikai tényezők, fenn és lenn egyaránt.

De előbbre jutott a kérdés azzal is, hogy a képviselőházban e kérdést a pártok nem tekintik pártkérdésnek, ennél a kérdésnél a képviselő urakat nem vezeti semmiféle párt-szempon, hanem e kérdést általában magasabb állami, nemzeti és szociális szempontokból tekintik.

És midőn mi ezeket a momentumokat konstatáljuk, felette jól esik arra is rámutatni, hogy az interpelláló képviselő ur kijelentéseire Magyarország pénzügyminisztere így adja meg a választ:

„Teljesen igaza van a t. képviselő társannak abban, hogy a tisztviselői fizetésrendezés kérdése nemcsak személyi kérdés, hanem nagyfontosságú politikai kérdés és az adminisztráció jószágának és megfelelő voltának is kérdése.”

S midőn ezek a nagy jelentőségű szavak az országgházban így hangzottak el és midőn a pénzügyminiszter ur kinyilatkozta, hogy az ő részéről teljesen tisztában van azokkal az alapelvekkel, amelyek szerint a fizetés-rendezés megadandó; tisztában van azzal is, hogy budgetáris szempontból mit tehet a kormány — és mely határig mehet el ebben az irányban a kérdés megoldásánál: miért kellett tehát a miniszteri választ oly értelemben adni, hogy a kérdések egész légiója támadjon utána?

Vajjon mit értett volna a pénzügyminiszter ur annak a reménybeli törvényjavaslatnak, ha megmondja vala, hogy milyen alapelvekre fekteti az általa is elismert nagy fontosságú politikai és nemzeti kérdés megoldását?

De az alapelveket már abból a szempontból is ki kellett volna jelenteni, mert azok kijelentése nélkül a költségvetés keretébe felvett három millió korona összeget sem lehet felosztani. Most már ez az összeg csakis a fizetés-rendezésről megalkotandó törvény keretébe lesz beállítható, mivel a fizetés-rendezés akciója a folyó évben kell meginduljon, és ez a részösszeg a fizetési többlet első részletébe kell, hogy beszámíttassék.

Lám, alig hangzott el a miniszteri válasz, a napok nyomban különbözők különböző fizetésrendezési tervezeteket: egyiknek — hitelesebb és előkelőbb a forrása, mint a másiknak, egyben azonban mindenik megegyezik, hogy mindannyit a kormány hivatalos tervezeteiként hozzák nyilvánosságra.

A Budapesti Hírlap (június 15-én) már oly előkelő kézből kapott hírral kedveskedett olvasóinak, hogy az új tervezet táblázatát is felállította (700 frt.) 1400 korona kezdő fizetéssel.

Ez az alapszámítás már magában megdőbbentő, mert az ilyen számítás ismét csak félrendszerit vonna maga után és a magasabb fizetési osztályokban még aránytalanabb különbözetet okoz, mint az alsóbb fizetési osztályokban. De micsoda indító ok vezetné a kormányt, hogy eltérjen (800 frt.) — 1600 korona kezdő, illetve alapfizetés számításától? Micsoda okok kényszerítenék, hogy letérjen a méltányosság útjáról egy oly kérdés megoldásánál, melyet magasabb állami és nemzeti kérdésnek tekint?

Mert hogyan jutna az igazság kifejezésre, ha a most már végleges fizetés-rendezés kerestülvitelénél nem az 1600 korona alapszámítás vétetné irányadóul, akkor, midőn Ausztriában nemcsak hogy rég e számításal vannak javadalmazva az osztrák hivatalnokok, hanem ma már a nyugdíjasok fizetését is emeli az állam 10% al, az özvegyekét 25%-al?

De ne mutassunk az osztrák kollégák helyzetére, hanem nézzük azok javadalmazását, a kikre joggal rámutathatunk és akikkel szemben egyenlő mértéket kívánhatunk: ezek a két államközös tisztviselői és a honvédisztek javadalmazásai.

Tiszteljük a napi sajtót, mert meggyőződünk arról a kiváló jóakaratról, mellyel a tisztviselő

lők ügyét mindenkor támogatta és megvédte, de kérve kérjük, ne hozzon a fizetés-rendezésről olyan tervezeteket, melyek a szűkkeblűség bélyegét magukon hordják!

Mennyivel szerencsésebb lett volna a miniszteri válasz, ha az ismert kijelentés mellett nyíltan magában foglalta volna a rendezés alapelveit általában! Mkor a pénzügyminiszter ur elmondotta, hogy rendben van a dolggal, három fővonásban ismertethette volna azokat az alapelveket, melyeket oly szigorú titoktartás peeséje alatt őrizve rejtözet.

Mi a miniszteri választ kétségelenül vesszük tudomásul, mert még mindig nincs okunk az ígéretek megvalósításában kételkedni. Jóllehet, hogy a fizetés-rendezés azon alapelvei, melyeket a kormány hivatalos tervezeteire felállított, előtünk még ismeretlenek, a miniszteri választ mégis megnyugvással vesszük, mert erős a hitünk abban, hogy a magyar kormány és a törvényhozás nem fektették más alapelvekre, mint az igazság és méltányosság elveire a tisztviselői kérdés megoldását.

Ez pedig nem lehet más mint:

a) az 1600 korona összeggel való kezdő alapfizetés;

b) a megalkotandó törvénynek legrövidebb idő alatti végrehajtása;

c) és a fizetési többletnek oly módon való felosztása, hogy arra nézve mindenik fizetési osztályban a *szolgálati évek száma legyen az irányadó.*

Ha ezek lesznek a főpontok, a többi részletek nem sok gondot és dolgot fognak adni.

Arról, hogy a miniszteri válasz — a szolgálati szabályzat megalkotásáról és az 1885. évi XI-ik törv.-cikk módosításáról mit sem tartalmazott, — fájó szívvel emlékezünk meg, mert ezek hiánya szintén égető sebeink, de reméljük, hogy az őszi ülészakban ezek is a képviselőház elé kerülnek.

Harmath Domokos

Budapest, június 28.

Az állami tisztviselők fizetésemelése.

A pénzügyminiszteriumban, mint megbízható forrásból értesülünk, erősen dolgoznak az állami tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat előkészítésén. Remény van rá, hogy még a jövő évi költségvetésbe fel lehet venni a fizetésemelés által előálló költségtöbbletet. Az erre szánt összeg nagysága attól függ, hogy egyrésztől mennyi megtakarítást lehet elérni az egyes miniszteriumok költségvetésében, másrésztől, hogy mily mérvig lehet leszállítani a tisztviselők létszámát, hogy az ez által megtakarított összeget a fizetésemelésekre fordíthassák. Értesülünk szerint Lukács László pénzügyminiszter el van tökélve, hogy az erről szóló törvényjavaslatot még ez ősszel, mindjárt a második ülészak elején beterjeszti a képviselőházban.

A közös költségvetés. A király, a hivatalos lap mai közlése szerint, jóváhagyta a közös kormány részéről 1903. évre kivetett költségvetést, amelyet a múlt hónapban tárgyaltak a delegációk. A jóváhagyott határozatok szerint a költségvetésben 11.166.575 koronás szükségletből a két állam — egyéb bevételek híján pótol 10.675.575 koronát, a közös hadügyminiszteriumnál a 287.402.493 koronás szükségletből 281.856.619 koronát a hadseregnek, míg a haditengerészet 35.078.940 koronás tételeiből 34.828.940 koronát. Ezekhez hozzávéve a számenlőrzés 321.380 koronás szükségletét, a fedezendő rendes kiadások összege tehát 331.918.791 korona, a rendkívüliek 34.133.581 korona, az összes jövő évi közösgyi követelés tehát 366.052.372 korona, amelyből Magyarország terhe 125.922.015 korona.

A szobranci mandátum. A hirtelen elhunyt Körös-kényi Elek szobranci mandátumára, Hír szerint minden párt állít jelöltet. A szabadelvűpárt Wickenburg Márk grótot, az új államtitkárt, a Kossuth párt Polónyi Géza jelölti, a néppárt jelöltje még ismeretlen.

Három törvényjavaslat. Három nap alatt három nagyfontosságú törvényjavaslat elkészültéről kapunk felhivatalos tudósítást. A *tanítói nyugdíjtörvény* revíziója volt az első, a melyet nyomon követett a *ta oslási* új javaslat s utólrte őket tegnap a *közösgyi iskoláztetés reformálásának* érdekes híre. A nyári szünetet eskép

BUTOROK

egy készpénzért, mint részletfizetésre leggyorsabbul a legfinomabb kivitelű legutonyosabban kaphatók

Ehrentreu és Fuchs Testvéreknél.

E lapra hivatkozók tíz százalék engedményben részesülnek.

Budapest, VI., Teréz-körút 8. sz.

(Andrássy-ut közelében).

oo Nagy képes árjegyzék ingyen. oo

gondolta az ország — csakugyan arra használja a kormány, a mit Széll miniszterelnök megígért: hasznos törvényalkotásokra. S megnyugvással vártuk az elkészült javaslatok újabb sorozatát. Sajnos hiába. Félhivatalosan ugyanis azt jelentik, hogy a fent jelzett három javaslat nem készült el, csak az illetékes szakkörök foglalkoznak velük s ebből támadt az a téves hír, hogy már el is készültek.

Az aradi püspökválasztás. Azzal a híreszteléssel szemben, hogy Sturza Demeter román miniszterelnök Mangra Vazul kérelmére annak megerősítése érdekében közbenjáró Goluchowski gróf közös külügyminiszternél, Mangra Vazul kijelentette a félhivatalos tudósítók előtt, hogy „senkit meg nem kért ilyen illetéktelen beavatkozásra, legkevésbé pedig egy idegen államférfit, hanem ügyét egyesegyedül a magyar kormány bölcs belátására és igazságérzetére bizza.” Hinni akarjuk, hogy a kormány csakugyan bölcs és igazságos lesz, de nem abban az értelemben, amint Mangra ur szeretné, hanem abban az irányban, amint a magyar állam érdeke megköveteli.

A szerb egyházkongresszus, mint Karlócáról jelentik, mai ülésén megalakították a kongresszus állandó bizottságát. Karamata és Medákovic horvátországi független ellenzékiek nem fogadták el a megválasztást. Az iskolatanácsba beválasztották Pribicevic tanárt és Sztojnic tanítót, az egyháztanácsba Medákovic plébánost és Jovanovicot. A legközelebbi ülés kedden lesz.

A házberpótlék. Köztudomású dolog, hogy Egy Dezső volt pécsváradai országgyűlési képviselő mandátumának megsemmisítésével a képviselőház igazságügyi bizottsága azt az érdekes elvi kérdést tárgyalta, kiadható-e a képviselőnek a házberpótlék akkor, amikor a mandátumot már megsemmisítették, de az erről szóló értesítés a kuriától még nem érkezett a házhoz. Az igazságügyi bizottság a pótlékot nem tartotta kiadhatónak. — Most ennél furább eset merült fel. A minap elhunyt Körsikényi Elek volt szobránci képviselő halála előtt felvette III.ik évnegyedi házberpótlékát is. Most az a kérdés merült fel, vajon visszakövetelhető-e ez az összeg és ha igen, a képviselőház gazdasági bizottsága tesz-e majd lépést az összeg visszatérítése iránt.

Petelők. A sátorajaujhelyi mandátum ügyének tárgyalását ma délelőtt befejezte a Kuriá I. tanácsa. Az ítéletet a jövő héten hirdetik ki. — Kiss Ernő dr. kérvénnyel megtámadott szolnoki mandátuma ügyében a Kuriától elrendelt vizsgálatot Lenk Gyula budapesti kir. ítéletábrái bíró fogantatja s a tanak kihallgatását július 5-ödikén kezdi meg.

Edvárd király betegsége.

— A Magyarország távirati jelentései. —

Budapest, június 28.

A nagyközönség számára megnyugtató híreket terjeszt a hivatalos hírszolgálat, a királyi udvarok pedig még egyenlően komor hangú jelentéseket kapnak.

Ez a helyzet.

A koppenhágai udvarhoz tegnap igen lehangoló jelentések érkeztek a király betegségről, Vilmos császárt pedig arról értesítik, hogy a király életben maradása alig remélhető. Am a hivatalosan nyilvánosságra jutó jelentések is aggasztók. Például a tegnap esti jelentés szerint a sebben a király ismét kis fájdalmat érez. Már pedig egy új operáció az orvosok szerint halálos lenne. Vilmos császár meg akarta látogatni beteg nagybátyját, de a velszi herceg arra kérte, hogy utazását halaszssa el a betegre való tekintettel, kinek a legkisebb izgalom is árt.

Koppenhágában úgy tudják, hogy a beteg királynak nagy fájdalma van s ereje rohamosan hanyatlak. Még ha másodszor is megoperálnák, nem remélhető, hogy életben marad. A király környezete nagyon kedvetlen és szomorú. A kezelőorvosok kijelentették, hogy még ma sem tudnak határozott diagnózist adni. Ez a helyzet a királyi palotában. A mob pedig az ország több részében zavarog, mert elmaradnak az ingyen lakomák.

Mai távirataink itt következnek:

Brüsszel, június 27. Az Indépendance Belgenek angol udvari köréből azt jelentik, hogy az angol király menthetlenül el van vesve. A király vakbélgyulladásán kívül veserakban is szenved, amiben testvére, a német csá-

szárné is megbalt. A betegség még eltarthat néhány hétig, de fölgyógyulásról szó sem lehet.

Berlin, jun. 27. A londoni táviratokból az itteni higadtan gondolkodó körök azt következtetik, hogy az angol udvar szándékosan szépítgeti a király állapotát. A Kreuz Zeitung azt írja, hogy Edvárd király állapota sokkal aggasztóbb, sommit hivatalosan bevallják.

London, június 28. Egyes angol városokban a koronázás elhalasztásának híre rendezavarás történt. Dunstable-ben tiltakozó gyűlést tartottak, majd bevették a polgármester és a rektor lakásának az ablakait. Hempel-Heamstead-ban a szegények arra a hirre, hogy a koronázó-ebédre beszerzett marhahúst és egyéb ennivalót a hatóság eladja, tüntetést rendeztek. Az egyik alderman porcellánüzletét teljesen összerombolták és ablakokat is betörték. A Watfordból és Berthamsteadból kirendelt lovasrendőrök helyreállították a rendet. Newtownban azért zugolódott tömeg, mert a gyermekeknek nem akarták kiadni a teát. Addig tartott a zavargás, míg éjféltkor ki nem hirdették, hogy a rendeletet visszavonják s a gyermekek megkapják a teájukat.

London, június 28. A connaughti herceg, a ki délelőtt fél 10 órakor jött ki a Buckingham-palotából, úgy nyilatkozott, hogy a király aittatószer használata nélkül alszik és állapota kielégítő.

Világ folyása.

— jun. 28.

A kiegyezésről tovább folynak a találgatások. A sok inervíju, hírlapi cikk és előkelő politikusok szájába adott nyilatkozatok utaznak abban, esz-e kiegyezés és hogyan. Széll vagy Körber marad-e a helyzet magaslátán s mire van kilátás a közel jövőben. Behozzák a Horánszky végrendeletét, melyet, mintha Széll szándékozna követni. Holott ezek a feljegyzések utmutatói egy folyton hullámzó, napról-napra szövevényesebb politikai tárgyalásnak nem lehetnek. Széll ebben magára van hagyatva s ha remél, vagy kudarcot vall, az ő érdemére és rovására írjuk fel. — A Vossische Zeitung megemlékezik arról a hírről, hogy az osztrák kormány némely kereskedelmi szerződéseket felmondását tervezi s megírja kerekén, hogy politikai sakkhuzásról van szó. Mely azonban nem Németország, hanem Magyarország ellen irányul. Az osztrákok minden kép nyilatkozatra akarják bírni a magyar kormányt. A rókát ki szeretnék ugratni a lyukából. A nyilatkozat fegyver lenne a kezükben, de ezt nem igen adják át erről a részről. A „Voss. Ztg.” különben azt hiszi, hogy a kölcsönös tárgyalások során megegyezés jön létre és a tervezett felmondást nem hajtják végre. Hanem aggasztó a legújabb jel, az első ágyulövés osztrák részről. Ha egyszer kölcsönösen megdördülnek a fegyverek, bizony nem tudom, hány összekötő szálat lyukasztanak meg s hogy is néz ki a monarchia azután?

Tripolis-ról szólva nem régebben megirtuk e helyen, hogy az olaszok szeretnék megkaparítani Tripoliszt. Legújában ismét felmerül ez a kérdés, s abból, hogy a porta körjegyzéket intézett nagyköveteihez, melyben érvényesít Tripolisz birtokára való jogát, s e kérdésben a nagyhatalmak állásfoglalásáról jelentéseket kér, — bizony következtethetünk arra, hogy török részről féltik Tripoliszt. A porta különben nem tudja mit csináljon. Hozzákap fűhöz-fához, hogy valamiképp biztosítsa Tripoliszt. Ellene szegül a franciák befolyásának, kedvez az olaszoknak, majd valási dolgokban a németeket részesíti előnyben. Különben Olasz és Franciaország jó viszonyban vannak s fel sem tetelezhető, hogy a franciák akadályt gördítenek az olaszok törekvése elé. Németország se lesz ellenlábás. Tudja ezt a porta, mert a legújabb távirat azt jelenti, hogy a török haditengerészeti miniszter a genuai Ausdals-céggel szerződést kötött, nyolc hadihajó kijavítására. Törökország tehát körjegyzékekben tudakozódik, de hajókat is javít, készül a háborúra. Pedig aligha sikerül megmentenie Tripoliszt.

TÁVIRATOK.

Kegyelem a Fülöpszigeti fölkelőknek.

Washington, jun. 27. A kabinet elhatározta, hogy proklamációt bocsát ki, amelylyel az összes Fülöpszigeti politikai foglyoknak amnesztiát ad. A kegyelem Aguinaldóra is kiterjed.

Lázadás Kinában.

London, jun. 28. A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: A szecsüani alkirály erpítesítte a kormányt, hogy a tienfusau angol és amerikai

hittérítők házait egy néptömeg lerombolta. Egy hittérítőt, akinek nevét és nemzetiségét nem említi a jelentés, megölték. Az alkirály rendeletet bocsátott ki, amely a helység hatóságát megfosztja rangjától és elrendeli a főcinkosok elpusztítását. Néhányukat állítólag már le is fejezték. A Reuter-ügynökség tudósítója megjegyzi erre a hirre, hogy valószínűleg a hadikártéri-tésre szedett adók behajtása ellen irányuló lázadásról van szó, amely a birodalom más részeiben is volt.

VIDÉK.

Nagyvárad új városháza. Nagyváradon csakhamar készen lesz az új városház, mely impozáns méretű, monumentális épülete lesz a városnak — amint tudósítónk írja. — Mihelyt tető alá kerül, megkezdődik a végső befejezése: a belső berendezés. A belső berendezés mintegy 153.300 koronába kerül. Legdiszesebb a közgyűlési terem lesz, mely egymaga 36.000 koronába kerül.

Felvétel az algyógyi földmíveléskolába. Az algyógyi m. kir. állami gróf Kún Kocsárd székely földmíveléskola — E. M. K. E. alapítás — igazgatósága 16 ingyenes és 8 mérsékelt fizetéses helyre, melyek folyó évi október hó 1-én töltenek be, ezennel pályázatot hirdet. Az iskola célja: 2 éves tanfolyam alatt a befogadott ifjakat a mezőgazdaság minden ágában gyakorlatilag ki képezni, hogy a kilépők saját kis gazdaságuk okszerű kezelésére képesek vagy nagyobb birtokban a munkák felügyelésére, vezetésére alkalmazhatók legyenek.

FŐVÁROS.

Ki a felelős? A székesfőváros mintaszerű közigazgatásában még nem fordult elő olyan eset, amikor véletlen balesetnél ki lehetett volna nyomozni, hogy ki a felelős. Így történt ez most a Rottenbiller-utca burkolatának ellopásánál is. A tettes nem került meg, ellenben a város kisültötte, hogy a lopás miatt a felelősség a rendőrséget terhel. Ilyen meggyanúsítást a rendőrség természetesen nem tűrhet és amikor sietett a gyanu ellen védekezni, egyttal kijelentette, hogy szívesen magára vállalja a felelősséget, ha a város minden egyes közmunka végrehajtásának helyéről, idejéről értesíti. Ez is igaz, de az még sem derült ki, hogy a Rottenbiller-utcai burkolat árát ki téríti meg.

Tanítók beosztása. A főváros tanácsa tegnapi ülésén osztotta be az ujonnan választott tanítókat. Az ülésen a beosztáson kívül a következő új szabályokat alapították meg: Az igazgató a köteles óraszámánál többet nem taníthat. Az igazgatókkal rokonságban álló tanítók vagy tanítónők ugyanabban az intézetben nem működhetnek. A segédtanítók az iskolába lesznek csoportosítva s csak abban az iskolában tanítanak, ahol helyettesre lesz szükség, egyébképp pedig valamely szaktanfolyam hallgatására lesznek kötelezve.

A víz. A főváros vízvezetési bizottságának mai ülésén tárgyalták a hónap elején előfordult bajokat. A tárgyalás során sok minderről volt szó, többek között arról is, hogy mi okozta a víz megzavarodását. Megállapították, hogy csakugyan a cső-rozsdától lett piszkos a víz, ám a tisztít főorvos megnyugtatta a bizottságot, hogy a piszkos víz nem szaporította a fertőző betegek számát. Arról, hogy a megtörtént kalamitás miatt ki feleljen, nem tárgyaltak. Mindössze abban állapodtak meg hosszas vita után, hogy olyan intézkedéseket kell létesíteni, amelyek segítségével a csővezeték egyik-, vagy másik részének a tisztítása bármikor is megtörténhessék, anélkül, hogy ebből az egész vízszolgáltatás szenvedjen megzavartatást.

Kérjük azokat a t. o. vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetésük június hó végével lejár, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek. Lakohely változtatás esetében pedig úgy helybéli, mint vidéki előfizetőinket arra kérjük, hogy előbbi címüket velünk közölni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fönnakadást szenvedjen.

BUTOR

Képes butoralbum 50 filléres postabélyeg beküldése mellett kapható. A ki ezen lapra hivatkozik, 5% árengedményben részesül.

jobb és olcsóbb mint bárhol ép úgy készpénzért, mint részletfizetésre, kapható: **GONDA S.** butorraktárban.

BUDAPEST, csakis VII. ker., István-tér 7. sz.

A kétféjű sas árnyékában.

Budapest, június 28.

A cimertan e csodamadara kiterjeszti szárnyát, s a fekete tollak árnyékában a meghunyászkodás nyirkos levegőjében senyvedésnek indul a nemzet vagyona, — ezer éves multunk dicsősége, — függetlenségi vágyunk, s az önértetünk is. Igen: az önértetünk is.

Mindent megeszik a csoda állat, s a nemzeti turul madár mint egy megtépázott jéce riadtan menekül megbujva az igaz magyar szívek emlékezésének egyre gyérülő pagonyába, — vagy a gyári cégjegyek világába: a fiemei rizs elefántja a cernagyári Herkulesek, a tyukszemgyűrűs órák társaságába, ahol még megtűri a szegényt a — csodamadár, ez a vérünkön élősködő, pöffeszkedő micsoda.

Látván látjuk és szégyen reánk: orca-piritó, önértet megöli szégyen, hogy látjuk bár és érezzük, fojtogat az árnya, lépten-nyomon belütközünk manlicher-szuronyos karmaiba és mégis türjük.

Türjük törvény ellenére öntelt tulkapásait, türjük s az önértet követelő hangja helyett legfölebb a siralmasan nyöszörgünk olykor.

Megérdemljük a sorsunkat. Nem elég a Gotterhalte, nem elég a packázás, kutyakorbács kell és puskatus, hogy egyszer már arra ébredjünk, hová jutottunk.

Más nemzetnek dicsőség a hadsereg, nekünk megalázkodás, ezernyi sérelem szülőoka; más nemzetnek erőssége, nekünk zsarnokunk, amely fumigál, amely átgázol nemzeti érzéseinken csak úgy, mint törvényeinken.

Íme helyzetünknek, önértetünk satnyulásának egy egy dokumentuma:

Lefokozták a Gotterhalte miatt.

Nagyváradon tisztelt becsületbírósa a hadügyminisztérium beavathozására lefokozott, megbélyegezett egy magyar tiszthelyettest, mert a Gotterhalte hallatára nem vette le a kalapját. A felháborító eset részletei ezek.

A nagyváradai magyar királyi honvéd hadapród-iskolában tavaly augusztus 13-án tartották meg az évzáró ünnepet, melyen a meghívottak sorában Halász Lajos, a Nagyvárad Friss Újság felelős szerkesztője is megjelent, aki a 37. gyalogezredben tiszthelyettesi rangot viselt. Mikor az ünnep befejezéseül a Gotterhaltet zendítették rá, a közönség egy része levette fejéről a kalapját, a nagyobbik része azonban föntartotta. Ez utóbbiak közt volt Halász Lajos is, akit egy vezérkari főhadnagy emiatt följelentett, mire megindult ellene a szigorú eljárás.

Halász, hogy a zaklatást elkerülje, le akart mondani rangjáról, de ezt csak a megaláztatása árán akarták elfogadni, ha kérelmét azzal okolja meg, hogy a becsület ügyi eljárás eredményét akarta kikérni.

Halász érintetlennek tudta, s teljes joggal, a becsületét s ezt az alkut nem fogadta el, mire 1902. január 10-én összeült ügyében a 17. hadosztály becsületbírósa, Wachsmann Vilmos ezredes, az aradi 33. gyalogezred parancsnokának elnöklésével. És ez a bíróság, tekintettel Halász kitűnő minőségére, nem találta arra elégtendő okot, hogy őt ramajától megfossa.

S itt következik e kínos ügyben a meglepő fordulat.

A hadügyminisztérium nem fogadta el a határozatot, s újabb becsületbírósgot delegált. Április 22-én összeült a 17-ik hadosztály becsületügyi választmánya, melyben Melczér Ferenc ezredes, a 39. gyalogezred parancsnoka elnökölt. Az ezredes utolsó kérdése a vádlotthoz ez volt:

— Kinek esküdött ön hűséget?

— A legfőbb hadúrnak és a hazának, — volt a válasz.

— És ki a legfőbb hadúr?

— Ó csász. és apostoli kir. felsége. I. Ferenc József Ausztria császára és Magyarország királya.

Az ezredes, mikor Halász a király szót kiejtette, ingerülten rákiáltott:

— Sie können abtreten! (Mehet!)

Erre a hadügyminisztérium ítélőszéke Halász Lajost megfosztotta tiszti rangjától, s mint közlegényt a 46. gyalogezredbe osztotta be a következő megokolással:

„A terhelt Halász Lajos, ki a 37. sz. gyalogezredben tiszthelyettes, a kar becsületét (Standesehre) megsértette azzal, hogy egy tisztán katonai ünnepen a néphimnusz eljátszása alatt kalapját fején tartotta és a programm eme pontja feletti nemtetszésének kézmozdulattal kifejezést adott.”

Klausenburg könyörög.

Kolozsvár törvényhatósága, amint köztudomású, a közel napokban már beadta egyszer a derekát, kimondva hogy jelen lesz háziérednek zászlószentelésén, amely sérti nemzeti önállóságunkat.

Ha az ember belemegy az alkudozásba, bajos belőle kievickélni.

Egy kolozsvári lapban olvasunk ma egy kérés levelet, amely azt panasolja, hogy az 51. ezred mit sem törődve a helységnevekről szóló s 6 felsége, a legfelsőbb hadúr által szentesített törvényvel, összes írásában elsikkasztja Kolozsvár nevét, s Klausenburg-nak írja, mondja.

A panaszos levél a zártas kérelemmel kéri a generális urat, gyógyítsa meg e sérelmet.

A levél e része így hangzik:

„Most a háziéred jubileuma küszöbén, arra kérem a polgárság nevében Probst Emil tábornokot, hogy rendeletileg szüntesse be a nem törvényes, nem szokásos „Klausenburg” elnevezés használatát és adja vissza derék hadfiaink ezredének a „Kolozsvár” nevet.”

Hát csak így. Kolozsvár kér alássan, kér százzét-hajló derékkal és bizony, bizony hiába kér, ahogy mi ismerjük General Szakramentovicsekát s ahogy — sajnos — ők ismerik a régi magyar önértetet.

Hát csak kérjünk alássan és köszönjük meg alássan, hogy legalább lélegzenünk szabad.

A bizonyítvány.

Budapest, június 28.

Mi a bizonyítvány? Ékesen nyomtatott iv-papíros, jelentős szavak katonás sorban egymás alatt; harminc filéres bélyeg rajta, a legvégén az intézet pecsétje.

Jeles — Jó — Elégéges — Elégtelen: ezek a nagyfotosságu szavak, melyeket a mai napon sok ezer tanuló az elképzeltető legvegyesebb érzelmekkel olvas.

Nincs az a kártyás, aki nagyobb izgatottsággal „gusztálná a blattot,” mint a diák az évvégi bizonyítványt.

Az egyiknek a gyogy az arca, mutogatja a szomszédjának azokat a bizonyos jeleket vagy elégéseket, amelyekre nem számított; a másiknak elkezd a szíve dobogni, aztán köny szökik a szemébe, azután zokog keservesen, — mert valamiből jelest várt s csak jót kapott, avagy jót várt és csak elégéget kapott. Ettől a jeles-öl, ettől a jó-tól függött a fotográfáló masina, melyet az apja, vagy még gyakrabban az anyja ígért.

En azt jól tudom, hogy az a zokogó gyermek meg fogja kapni a fotográfáló masinát. Ott van már az a mama fehérnemű szekrényében; egy kis szemrehányás fog következni — s a masina előkerül a szekrényből, hogy hamarosan elfeledtesse a jót vagy elégéget, elfeledtesse a könyvet, a szemrehányást, mindent, mindent — csak azt nem fogja elfeledtetni, hogy a mama külön díjazásban részesíti ezután is, ha jó kalkulúsokat visz haza a szeretett gyermek.

Ez pedig öreg hiba.

Ismertem egy uri embert, aki a tanítás mesterségével foglalkozott. Igazi mesterember volt, a legrosszabb és leghasznavehetlenebb fajtából. Ez az uri ember egy-egy picula pályadíjat tűzött ki a fiának, ha a számtani példát jól megfejté. A számtani példa megfejtése amugy is kötelessége lett volna a fiának, amint hogy a jó tanulás, a szorgalmas munka is kötelessége minden rendű és rangú gyermeknek.

Szép és kívánatos dolog a fotográfáló masina, az ezüst óra, a gyűrű, a bicikli még a picula is, de az egy cseppet sem kívánatos, hogy a mamák és papák külön jutalommal kecsgetessék magzataikat egy-egy kalkulúserért.

Pokolba minden kalkulússal, mely nem a becsületes törekvésnek jól megérdemelt jutalma, amely csak jogcim arra, hogy a Kis Aladár, Izidor vagy pláne Bendeguz fotográfáló masinát kapjon! . . .

A gyermek tanuljon jól azért, mert ez neki szent kötelessége. A lovat be fogják a kocsiba, az ökörről szántának, a disznót meghizlalják s aztán leölik — ez a céljuk és rendeltetésük; az Aladárkák, Izidorkák és Gézenzugok — akarom mondani Bendeguzok kötelessége az, hogy tanuljanak — külön mamai jutalmak nélkül is.

Ó, van egy másik, egy méltó jutalma a szorgalmas és háladatos tanulásnak. Ez a jutalom ott reszket az anyának a szemében: az öröm könyve; az apának a keze osztja ezt a jutalmat, mikor megveregeti szorgalmas fiának a vállát, s azt mondja neki:

— Derék fiu vagy!

Ha pedig a nyomtatott, bélyeges írás láttára csak a fotográfáló masina kerül ki a szekrényből, még pedig szemrehányással súlyosbitva: akkor az a bélyeges írás nagyon haszontalan portéka. Az olyan diáknak, aki azért sir, mert nem kapja meg a megígért bi- vagy triciklit, s

azért néz gyűlöletes pillantással a bizonyítványára: pudvás a szíve, s még akkor sem ér semmit, ha fotográfáló masina helyett — egy cséplő-gépet, vagy egy teljesen berendezett elevátort kap a mamájától.

Prizma.

Az olvasónak.

A július—szeptemberi évnegyed alkalmával bizalommal kérjük olvasóinkat az előfizetés megújítására s lapunknak ismerőseik körében való szíves ajánlására. Azt hisszük, semmi kétség nem férhet a Magyarország pártokon, felekezeteken, társadalmi osztályokon felül álló tökéletes függetlenségéhez: napról napra bizonyosságot tesznek erről cikkeink. Olvasóink arról is meggyőződhetnek, hogy a Magyarország nevéhez híven, igaz lélekkel szolgálja a magyarság ügyét, a régi magyar erkölcsök megújítását, a magyar faj erkölcsi és gazdasági megerősödését. Politikai, társadalmi, szépirodalmi cikkeink egy célt szolgálnak: a magyar nemzeti szellem, a nemzeti öntudat ápolását, ezt szolgálják még napi újdonságaink is. Kerülve kerüljük a léha szenzációt, az izlésteleniséget, magán és családi ügyek kipellengérezését, mivelhogy ez magyar természetünkkel meg nem egyezik.

Ezek az elvek, jól tudjuk, akadályai ma az újság rohamos elterjedésének, — de meglepéssel tapasztaljuk — hogy maguk az olvasók a mi csöndben dolgozó apostolaink: minden nap újabb és újabb híveket szereznek s a hívekből újabb apostolok támadnak, hirdetői, terjesztői a mi elveinknek. Nem dolgozunk papiros-mennyiségre, mert szegények vagyunk, mint a magyar közönség maga, de bizonyosságunk lehet minden szám, hogy ezt a kicsi helyet becsületesen felhasználjuk. Am a magyar közönségtől függ, hogy a „lapocska” mindenképpen megnövekedjék s hisszük erős hittel, hogy meg is növekedik.

A közel jövőre csupán annyit jelzünk, hogy július hónap ismét magyar regényt közlünk, Lengyel Laura tollából. Az ő tollát dicsérünk — izléstelenesség volna részünkről. Ősszel Benedek Eleköt lesz regény. Tárcáiróink azok lesznek ezután is, akik eddig, nem különben vezérekiróink is. Nagy valószínűség szerint ez a két gárda is szaporodik az idők folyamán.

Hazafias üdvözléssel:

a **Magyarság** szerkesztősége.

ELOFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva:	Vidéken, postai küldéssel
Egy hónapra . . . 1.—kor.	Egy hónapra . . . 1.20 kor.
Negyedévre . . . 3.—kor.	Negyedévre . . . 3.60 kor.
Félévre . . . 6.—kor.	Félévre . . . 7.— kor.
Egész évre . . . 12.—kor.	Egész évre . . . 14.— kor.

A MAGYARSÁG kiadóhivatala
Vámház-közut 8.

Papnevelés.

Budapest, június 28.

A tegnapi napon több helyen megvezéreltek a papbírányt. Az Országos Statisztikai Hivatal igazgatója száraz számadatokkal hivta ki ezeket a cikkeket. S való igaz, aki papnevelő-intézettel összeköttetésben állott, vagy pláne ott egy-két évet eltöltött, — igazat ad a papbírány miatt a kesergőknek. Nagy a papbírány papnevelőkben, szerzetesi noviciátákban. Az ifjuság még ott sem kapaszkodik a papi pályán, hol nevelését papoktól kapja. Az meg a legkritikábban történi, (amint Vargha Gyuta, a Statisztikai Hivatal igazgatója óhajtana), hogy szerzetes gimnáziumok tanulói lelkesednének tanítóik pályájáért. Nem azok. Sőt legkevésbé. Piarista-gimnázium hallgatói, a magyar fiuk nem igen lesznek piaristák.

Ha már meg van a szomorú statisztika s szemmel látható a baj, nem lenne felesleges az okait kihámozni. — Mert bizonyára okának kell lenni s ha megállapítottuk a bajokat, a következetesség szempontjából is kutassunk utána. Hogy a magyar ifju nem megy papnak. Nem elég azt mondani. A magyar gyerek is szereti a papi pályát. Hány kiváló püspök, érsek és primás is került ki közülük. Hogy most nem vállalkoznak, annak az oka először a szörnyű nagy egyoldalú papnevelés. Olyan nagy az elzárkózottság egy szemináriumban, hogy pl. itt Budapesten a központi papnevelőben csak vasárnap pár percre érintkezhetik a kis pap legjobb barátjával. Arról, hogy egyedül, magára kiengednek a városba, a legközelebb állóhoz, arról szó sincs. Szellemi életük a theologiai füzetekben kezdődik és végződik. El van vágva a szabadulatlás

HA IZZAD.

ha viskót a teste, ha sümörös, ha bőrkülsősei vannak, ne csináljon semmit, csak egy tégely **Erényi fele ICHMOL SALT** CYLT vegyen. Szagtalan. Ara 3 korona.

Szétküldi: **ERÉNYI**

Diana-gyógyszertár

BUDAPEST, Károly-közut 5. (Dob-utca sarok 97.)
Főraktár: TÖRÖK, Király-utca 12. és EGER-gyógyszertár, Váci-közut 17.

s még egy-egy felfeltörő merész gondolatnak is nyakára hág az előjárói köntösbe öltöztetett tekintély. — Önképzésük van, de teljesen egyházas jellegű. Még a mult irodalmát is monopolizálják a felekezet körzójével osztják két táborra az írókat. Akik belül vannak, az angyalok. A tulsók az ördögök. A legrosszabbak, nagyjába a képzelet erejével, mert nem olvassák, csak tudják és hiszik, hogy rosszak. Lapot nem olvasnak, csak teljesen felekezeti színtűt. Hát tessék kérem elképzelni ezeket a levitákat az életben, melynek erős forgatagja annyira megköveteli a sokoldalúságot, általános ismereteket, a széles körű műveltséget! Reszketek, ha sátoros ünnepeken az én kis falumban prédikációt kell hallgatnom. Pedig ezer örömet hallgatom, ha nem volna ugyanaz, mint tíz évvel ezelőtt. S ez úgy van mindentűt.

Jó barátaimra, kik kispapokká lettek, ha a Pázmáneumból is kerülnek ki, alig tudok ráismerni, annyira át vannak formálva. De vége szakad a bölcsességnek, ha nem istenes tudományról beszélünk.

Ha segítem akarnak a paphiányon, gondoskodjanak a szeméniáriumi élet átalakításáról. Igazuk van azoknak, kik azt mondják, hogy papoknak a legjobb diákok menjenek. Nagyon igaz. A legszebb, legideálisabb pálya az életben. Megtagadni önmagunkat s élni a közért. Hirdetni és tenni a jót, erkölcsöt, nemest, de ám az a fiatal is megkövetelheti, hogy négy éven át ne földalatti katakombában őrizték, hanem minden irányban fejlesztesék tehetségeiket, hagyják szabadon szárnyalni (Ha arra a térre való nem repül azért ki!) fokozzák és gyarapítsák erőben, tudásban minél szélesebb és általánosabb alapon.

Mert a jó papnak nem csak imádkoznia kell tudni, hanem elsőnek és bölcsességben, életfelfogásban legtapintatosabb vezetőnek mind ama helyen, a hol csak az ember megtöred. Ilyen papokat növeljenek a jövő szeméniáriumi.

K. M.

NAPI HIREK.

Budapest, június 28.

— (Időjárás.) Június 28. Európában a levegőnyomás eloszlásában lényeges változás nem történt. Európa időjárása derült, enyhe és tulnyomóan száraz. Esők Franciaország parvidékein voltak. Hazánkban a hőmérséklet valamivel emelkedett, s eső többnyire csak Erdélyben fordult elő, elvtve zivataroktól kísérve. Várható: Tulnyomóan meleg és száraz idő. Hőmérséklet: 25 O.

— (Személyi hírek.) József főherceg esütőrök dől után Kisjenőre utazott. Tegnap, László napján az udvari gyásznaponban misét mondatk László főherceg emlékéért. — A belga trónörökös lemondott a királyi főparancsnokságáról. A király a lemondást el is fogadta. — Sándor János marostordamegyei főispán tiszteletére nélfőn banketet adnak Marosvásárhelyt. — A király Havass Rezső dr. a magyar földrajzi társaság alelnökének, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi címet adományozta, továbbá Miske József báró jangeri főkonzult a Konstantinápolyban feválló konzuli főtörvényszéknél viselt magyar helyettes főbírói állásától felmentvén, helyébe técsői Mórész Péter drinápolyi konzult nevezte ki.

— (A király Gödöllőn.) Bicsből írják, hogy a király meg fogja szakítani ischli nyaralását s mihielyt vége lesz a nagy gyakorlatoknak, Gödöllőre utazik. Mint multkor emlitettük, a gödöllői erdőben vadat nem szabad löni, hogy a király vadászatai sikerdusabbak legyenek. — Ferdinánd toscanai nagy herceg augusztus végén érkezik Gödöllőre.

— (Péter és Pál napja.) „Péter és Pál, tudjuk, nyárban összeférnek a — naptárban” — így énekelte meg Arany János egyik jókedvű költeményében. Péter-Pál napja megérkezik, vajjon ad-e munkát a szorgalmas kéznek, az élesre kivert kaszának a kalásztérő nagy rónaságon, mert ilyenkor kezdődik az aratás. Szorongó szívvel gondolunk reá. Sokféle nyomorúság látogatott meg a tavasz folyamán minket. Eső, jég, árvíz, hideg, fagyasztó szelek — mind összeesküdtek, hogy a kalendáriumba s a kalendáriumban Péter és Pál napjára reá cáfoljanak. Lesz-e aratás? — kérdezzük szomoruan s ahol lesz: szere-e örömet, vigasztalást a csüggedő szíveknek? Ó, adná az ég, hogy a gyakori panaszkodás megnyugvássá, biztató reménységgé változzék, hogy eljövén a gazdaemberek ünnepe, örvendhessünk egész szívvel. A föld háliája a legigazabb, jutalomnak is a legjobban megérdemelt. Péter és Pál napja, hozz reménységet, mert sohasem volt reménységre nagyobb szükségünk, mint most!

— (Wlassics és Zsilinszky diszpolgárok.) Bécs-Csoba város közgyűlése Wlassics Gyula közoktatásiügyi minisztert és Zsilinszky Mihály államtitkárt egyhangu

lekedéssel diszpolgárokka választotta. Az erről szóló díszoklevelet ma délelőtt küldöttség nyújtotta át, amelyet Varságh Béla vezetett. A küldöttség szónoka Varságh Béla volt, aki lelkes szavakkal üdvözölte Wlassicsot, mint a nemzeti közművelődés ügyének kitűnő vezetőjét. Isten áldását kéri a miniszter korszakot alkotó működésére. Wlassics miniszter meleg szavakkal köszönte meg a békéscsabaiak lelkes üdvözlését és kiemelte, hogy politikájának mindig egyik sarkpontja a vidéki városoknak életerős nemzeti közművelődési központokká fejlesztése. A küldöttség szünni nem akaró éljenzéssel fogadta a miniszter szavait. Miután a miniszter hosszabb ideig társalgott a küldöttekkel, a küldöttség a másik új diszpolgárnál, Zsilinszky Mihály államtitkárnál tisztelet, aki egyuttal a békéscsabai kerület országgyűlési képviselője. Az ünnepek a küldöttség tagjainak tiszteletére ebédet adtak a margitszigeti alsó vendéglőben, mely alkalommal lelkes felkészöntök hangzóttak el Wlassics miniszterre és Zsilinszky államtitkár. Itt emlitjük meg, hogy a közoktatásügyi miniszter további rendelkezésig általános kihallgatást nem tart.

— (Csapatszeme a király előtt.) Lajtha-Bruckból távirják: Ó felsége ma folytatta a szemlét és Rajner, Ottó és Lipót Szalvator főhercegektől és fényes kísérettől körülvéve szemlét tartott a 8. gyalogezred fölött, majd végignézte a taktikai gyakorlatokat és megelégedését fejezte ki. Azután a 24. langwehr-gyalogezred fölött tartott szemlét a király. Ó felsége itt is megelégedését fejezte ki és tekintettel arra, hogy az ezrednek 60 százaléka tartalékos, a csapatok előtt rendkívüli elismerését ejezte ki a parancsnoknak, a legénységnek pedig azt mondta:

— Nagyon jól ment. Nagyon örültem.

A király azután minden fáradság nélkül a legjobb kedvben nézte végig a két ezred gyakorlatait. A gyakorlótérről visszatérve a léghajósosztályt tekintette meg a felség. azután pedig szemlét tartott a 4. huszárezred és 8. ulánuszrezred fölött. A szemle befejeztével Ó felsége elbucszott Harrach gróftól, Nagy főispántól és Pogány alispántól s 10 óra 35 perckor visszatért Bécsbe.

— (A Lenau szobor javára.) Mily boldog a magyar! Igaz, hogy az árvíz száz és százezer embert döntött nyomorúságba, s a zsupfödelű viskók iszapos fala mentén az éhhalál csuf, kiszott váza settenkedik, de az osztrák-német Lenau szobrára 2 ezer koronánál több gyűldögt össze immár. Hiába, mi internacionális gavallérok vagyunk első sorban s csak ha marad az aprópénzünk, akkor vagyunk emberségesek és magyarok. Belátjuk, hogy döreség volt arra kérni a gavallérvérű társadalmat, hogy elsősorban nyomorgó véreinken segítsenek. Belátjuk, s ha már mulhatatlanul sürgeti a nagy magyar-sváb kiengesztelődési ölekezés, hogy Lenau szobra álljon, egy szerény indítványt tesszünk a szobor alap gyorsabb előteremtésére. Kérjük Széll Kálmán belügyminiszter urat, mint az osztrák-német szobor-akció vezérét, hasson oda, hogy azoknak a magyaroknak a csonfjai, a kik ebben az istenáldotta országban éhen fognak halni a jövőtelen, spódium gyarakban értékesítesse nek. Biztosítjuk róla, hogy a szobor alap sohasem tapasztalt rohamossággal fog növekedni. E keserű tanácsot deési tudósítónk itt következő távirata váltja ki belőlünk:

A szolnok-dobokamegyei árvízkarosultak nyomora napról-napra érezhetőbbé válik. Elősegíti ezt különösen az a körülmény, hogy a megszünt vasuti közlekedés folytán a gabona és élelmiszerek ára egyre nő. A kétszeri árvíz által látogatott nagy-londai járásban tegnap fejezte be Déry Zoltán főispán szakértő bizottsággal szemleutját s habár az árvíz által okozott kár pontosan nem volt megállapítható, annyit mégis konstátáltak, hogy közel 2010 katasztrális holdnyi viruló gabona és takarmánytermés pusztult el. Ennek holdját 40 koronára becsülve, a kár több, mint 100,000 korona: hozzávéve az elmosott és elcsodort parterterületek, rombadölt házak, elpusztult malmok, házi állatok gabona és élelmiszerek, ruhák és szobaberendezések értékét, továbbá a kavics-köreléggel ellepett földterületeket, az összes kár csupán nagy-londai járásban majdnem 200,000 koronára rug.

Szolnok-Dobokamegye központjában, Deesen állandó segélyező bizottság alakult a főispán elnöklété alatt, a mely most azon fáradozik, hogy a megyei pénzüntézetek egyesek adományából s más uton a pillanatnyi segélyezés céljából könyöradományokat gyűjtsön. A gyors segélyre szorulókat összeírása folyamatban van. A pontos kárfelvétel is azonnal megkezdik, mihielyt az idő engedi.

Ti, azonban, akiket nem hatnak meg tulságosan Lenauban a magyar pusztáról német nyelven pengetett rimci, ne resteljétek magatokat, amiért hogy nem vagytok gavallérok s fillérei-

teket adjátok nyomorgó véreink fölségítésére. Adakozzunk!

— (Magyarok a londoni ujságírók lakomáján.) Az angol koronázási ünnepekre a világ minden részéből jöttek ujságírók Londonba. Az idegen ujságírókat az angol fővárosban nagyban ünneplik, noha a király betegsége nyomasztóan hat az angolokra is idegenekre egyaránt. A Foreign Press Association (Idegen Ujságírók Egyesülete) a Londonba gyűlt idegen ujságírók tiszteletére e hó 24-én este a Café Monico pazarul díszített termében nagy lakomát adott, amelyen a sajtó képviselőin kívül az angol közéletnek számtalan kitűnősége is megjelent. A vendégeket Veszeličikij Gábor elnök üdvözölte lelkes hangon beszödel. A kontinentális sajtó nevében Wilhelm Artur, a Magyar Nemzet kiküldött tudósítója válaszolt. A lakomát fényes hangverseny követte, amelyen Mattei Tito híres zongoraművész és Lieshammar dr. hírneves énekművész kivül a mi Alberti Vernerünk és Révy Aurélie Londonban élő magyar operaénekesnő és hegedűművész is közreműködött. Révy Aurélie magyar dalokat adott elő és nagy sikert aratott.

— (Házasság.) Szombathely Antal dr. bankhivatalnok eljegyezte Szombathelyi Annát Kolozsvárott. — Vilček Gyula házasságot kötött Fekete Rózsikával Aradon. — Jancsó Ferenc marosillyei szolgabíró eljegyezte Kapca Panna kisasszonyt Déván. — Kemény Ákos báró, országgyűlési képviselő ma kelt egybe Zeyk Cecillel Kolozsvárott.

— (Levél a Lenau földjéről.) A következő levelet vettük: Nagyságos Szerkesztő Ur! Nagyságod úgy írja, hogy Magyarország nem magyar; én meg úgy mondom, hogy csak volt magyar, mert ha magyar volna nem törtenne meg az, hogy az embert az uton leüssék, mint a kutyát a magyar szóért, és ez pedig Magyarországon nem is ritka dolog. Június 24-én volt a vizsgám Zsombolyán és hogy sikerült, egy kis jó kedvem kerekedett. Este megyek szállásomra, ekkor találkozom egy barátommal és kezdünk beszélgetni — persze magyarul, pedig a barátom anyanyelve szerb. Amint beszélgetünk, jön felénk mintegy 15 sváb s hallva, hogy mi magyarul beszélünk, felszólítanak, hogy ne beszéljünk így, a minek bizony nem engedelmességtől. Erre ők bothoz nyulnak, és kénytelenek voltunk szaladni, mert rendört a világért sem lehetett találni. Nem igazi skandalum ez Magyarországon, valakit leütni a magyar szóért? A miniszterek és képviselő uraknak a délvideki svábok hazafiasak, hanem ha ide jönnének, csakhamar szomorú valóságokról gyözdödnének meg. De nemcsak a svábok, hanem a többi nemzetiségek is hazafiatlanok — tisztelet a kivételnek — az ország vezetői csak irásból ismerik őket, de én köztük járok, vagyok s így nem állítok valótlen. Kissé erőlyesebben kellene elbánni a nemzetiségekkel, mert utójára a fejünkre ütnek. Jaj Magyarországnak, ha ez így tart tovább! Isten áldása és emberek segédelme kísérvé hazafias működésüket. Hazaafias tisztelettel: Zsombolyán, 1902. június 27-én. Egy magyar diák.

— (A hétfalusi Székely társaság) a gyergyó-alfalvi tüzkárosultak számára gyűjtést rendezvén, a nemes céira adakoztak: Semsey Aladár dr., Sükösd Zsigmond dr., Póka Dezső dr., Killyényi Endre, Donáth Sándor, Sánek András 2—2 koronát; Zsigmond Károly, Resnek Mihály, Bartha Imre, Fejér Árpád, Kiss Árpád, Kádas József, Antal B. Mihály, Veres Mihály, Steigenberger József, Petrovics Pál, Grósz Károly, Veres István, id. Köpe István, Gáspár Gyula, Bartha Zsigmond, Sánek Gyula, Islik András, Török József, Biró Sándor 1—1 koronát; Sánek Péter, Bedő Béla, Márton Lajos, Imre Sándor, Balázs Vilmos, Bacsó Mihály 50—50 fillért; Gyarmati, Kalló János, Sili József, Partin István, Péter Károly 40—40 fillért; Farkas Lajos, Kajetán János 30—30 fillért és Olár József, Bacsó András, özv. Nagy Józsefné, özv. Ozsváth Józsefné, Flóris István, ifj. Vigófszky Ferenc, Perdi Emil, Bakcsi Gergely 20—20 fillért. Begyűlt összesen: 38 koronát 20 fill. Ebből beküldött a „Magyarság”-nak első ízben, május 17-én, 30 korona, ezuttal küldjük a 8 kor. 20 fill. Fogadják a nemes szívű adakozók kegyes adományaikért a hétfalusi Székely társaság hálás köszönetét — A Magyarországnak ezzel az összeggel a gyergyó-alfalvi tüzkárosultak részére 494 korona 36 fillér gyűlt össze. Adakozatok!

— (Új kisasszony-doktor.) A budapesti tudományegyetemen ma déiben avatták fel a harmadik orvos-doktor-kisasszonyt: Szendeffy Idát. Bókay János dr. dékán külön beszödelben üdvözölte az új kisasszony-doktort.

— (Halálhíradás.) Majovszky Vilmos 48-as honvédtiszt 72 éves korában Budapesten meghalt. A megboldogult hajdan Zólyom megye alispánja, később a pestvidéki törvényszék elnöke volt s mint kuriai bíró vonult nyugalomba. A főváros polgársága egyik legbuzgóbb tagját veszítette benne, aki minden közérdekű mozgalomban tevékeny részt vett.

— (Eurokra került család.) Máris eredménye van annak a rendőri nyomozásnak, mely az „Osztrák-magyar monarchia I. tisztviselő-egyesületének takaréks- és előlegző-társulata” feljelentésére megindult. Bércy Béla rendőrka-

pitány megállapította, hogy a család Ziegler Armin Jenő, aki egyik előkelő budapesti bank tisztviselője. Bércy kapitány egy napig kutatta Ziegler multját. Megtudta, hogy Ziegler, aki még csak huszonöt esztendő, egy évvel ezelőtt nősült. Akkor nagy pénzszarva került, de a múlt év végétől kezdve hirtelen pénzre tett szert. Bizonyítékokat szerzett be bűnösségről, amire ma délután detektíveket küldött érte az Üllői ut 68. száma alatt levő lakására. Ziegler a főkapitányságra kísérték, ahol beismerte bűnét, sőt még azt is megvallotta, hogy nemcsak négyezer koronát csalt ki az intézettől, hanem az idén márciusban újra felvett ott ezerkétszáz koronát ugyancsak költötte nemekre és hamisított okmányokkal. A tisztviselő-egyesület 600 koronás jutalmát Bércy Béla kapitány kapja meg. Ziegler a rendőrség ma is többször kihallgatta. A csalót ma még nem kísérik át az ügyészségre, mert a vizsgálat során kiderült, hogy büntérsai is vannak és hogy több csalást is követtek el, mint a tegnapelőtti kiderült kettő. A nyomozás olyan stádiumban van, hogy legközelebb több letartóztatás várható.

(Pékmesterek a kereskedelmi miniszternél.) A budapesti pékmesterek 200 tagú küldöttsége akart tegnap délután Láng Lajos kereskedelmi miniszternél tisztelegni. A vasárnapi munkaszünet dolgában szándékoztak memorandumot átnyújtani a miniszternek, mert a vasárnapi munkaszünet egyes rendelkezéseit sérelmesnek találják. A tisztelgésről azonban tudomást szereztek a segédek is sők is küldöttséget küldtek a miniszterhez. Körülbelül ötszáz segéd jelent meg a miniszterium előtt. Emiatt a miniszter, nehogy zavargás támadjon, egyik küldöttséget se fogadta. Így oldják meg a nehéz kérdéseket Magyarországon. Kényelmes, ugy-e?

(Beírás a M. Markó-utcai főreáliskolába.) Az ötödik kerületi Markó-utcai főreáliskolában a jövő iskolai évre azokat a tanulókat, akik a II-VIII. osztályba lépnek, június 29-én 10-12 óráig veszik föl. Hétfőn 8-12 óráig az első osztályba írják be a tanulókat. A beírásnál az ötödik kerületben lakó gyermekeknek elsőbbsége van. Rossz bizonyítványu tanulókat nem vesznek föl.

(Humberték nyoma.) A világszerte ismert Humbert családról legutóbb azt híresztelték, hogy Korfu szigetére menekültek. Ma érkezett táviratok azonban — mint Athénből jelentik — megcáfolják azt a híresztelést, hogy Humberték Korfuba menekültek volna. A rendőrség azonban megvizsgálja a Korfut érintő hajókat.

(Forgách Antal gróf ügye.) Forgách Antal gróf beadta tiszti rangjáról való lemondását. Az illetékes katonai hatóság a lemondást elfogadta. Evégből tárgyalanná vált az újabb vizsgálat a katonai becsületbíró előtt.

(Három magyar ürdő.) Közeledek, sőt szinte itt is van a fürdő-szezon, Három magyar fürdő jelentkezik: a Szentiványi Csorba-tó, Tatra-Lomnic és Fenyőháza. — Fölvívjuk tehát a magyar fürdőző közönség figyelmét hogy idegen fürdők helyett keresse fel a hazaiakat, melyek jobbak, szebbek és olcsóbbak s azonkívül idehaza marad a rengeteg sok pénz, mely sokszor csupán a majmolás kedvéért vándorol külföldre.

(Rövid hírek.) Gyilkosságot követett el Gottlieb Sándor közbiztonsági igazgató Lembergben — félelemből. Gyilkosoktól félt folyton s egy éjjel a vele szembe jövő Valuszvzki Ferenc háztulajdonost lelötte. — A vak munkások részére alapított iparos tanuló iskola június 30-án tartja vizsgálatát. — A veszprémi re: dőrség elfogott egy Szabó István nevű kivándorlási ügynököt, aki a népet Amerikába csábította. — Kirándulást rendez a Kárpát Egyesület július 7-én Visegrádra. Vendégeket szívesen látanak. Jegy ára 2 korona. — A világ legnagyobb lapjának a Worldnak kiadótulajdonosa, Pulitzer József, aki budapesti születésű ember, szembajának gyógyítása végett Berlinbe utazott. — Letartóztatott a marosvásárhelyi rendőrség két mezőcsávási birtokost, kiknél nagyobb mennyiségű hamis pénzt találtak. — Felakasztva találták Bede János papocsi (Háromszékm.) lakost a „Korony” nevű erdőn. A gyilkosság gyanúja fiára Bede Tamásra esett, ki ellen ilyen gyanúból 2 ízben volt vizsgálat. A gyilkos fiut letartóztatták. — A budapesti terenovárosi Randaler intézet tanítóképzőjében a tanképesítőt e hó 18-ától 27-ig tartották meg. Az eredmény sikeresnek mondható. — Negyven napos ebzárlatot rendelt el az első kerületi előjáróság. — Pénzhamisítás miatt letartóztatta a rendőrség Szipót Gézáné sz. Vörös Katalint. Büntetését nyomozzák. — Egy orosz-lengyelországi gyilkost közzénevezte országunk. Magyar földre menekült. Neve: Novák Károly.

x Csuz és közvénny ellen elismert legkitünőbb szer a Zoltán-féle kenőcs. Ára 2 korona. Zoltán Béla gyógyszerárban Budapest, V., Sétány-utca és Szabad-ság-tér.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát, Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az „Adria” szőlővel szemben létező női divat-áruházára.

NYILT-TÉR.*

Sorsjegy ára csak 50 fillér.

Pozsonyi Kiállítási Sorsjegy.

1089 nyeremény 85.000 kor. értékben.
Főnyeremény 50.000 kor. értékben.

Húzás visszavonhatatlanul 1902. szept. 21-én.
Sorsjegyek kaphatók minden banküzletben, sorsjegy-elárúshelyen és dohánytözsdeben, valamint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének kiállítási sorsjegyirodájában

Budapest, V. ker., Nádor-utca 16. sz.
Dohánytözsde- és üzlettulajdonosok jutalék mellett kapnak sorsjegyet bizományba.

Sorsjegy ára csak 50 fillér.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva kőszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbánták maknál súlyos ideg-, vér-, és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számolt be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének Dr. Kovács J. egyetemi orvostudornak (Hemepatia) rendelőintézet van

Budapest V., Váci körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 9-12-ig és 8-6-ig. Díjazott levélre válaszó! Betegeket, intézetben kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

*) Ezen közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Lövöldöző lakatosinas. Ez év április havában Molnár István lakatosinas revolverrel háromszor rálőtt Wilhelm Sándor munkáslegényre. Az egyik golyó Wilhelm hátán oly súlyosan megbesítette, hogy hetekig fektült a kórházban. Ma vonta felelősségre Molnárt a budapesti büntető törvényszék esküdt bírósága gyilkosság kísérletének büntette miatt. A fiatal gonosztevő azzal védekezett, hogy azért lőtt Wilhelmra, mert az mindig bosszantotta. Wilhelm ezt tagadja s azt mondja, hogy az inas orozva, hátulról lőtt rá. (A tárgyalás folyik.)

SPORT.

∞ A páris-bécsi automobil-verseny. Innsbruckba ma elsőnek Henry Farman (7 sz.) érkezett ide reggel 8 óra 39 perckor. Utána érkezett M. Farman (6 sz.) 8 óra 40 perckor, harmadiknak Pinson (9 sz.) 8 óra 47 perckor. Azután jöttek: Renault (18 sz.), De Caters (3 sz.), Forest báró (27 sz.), Zborowski (26 sz.), Teste (17 sz.), Marcelle Renault (147 sz.), Edmond (38 sz.) és Marzelin (36 sz.). Hir szerint René de Knyff szerencsétlenül járt. Az Arlbergen felfordult a 150. számú automobil. Vezetője René de Knyff, aki 19 perc alatt elsőnek kelt át a hegyen, a felső Inn-völgyben maradt.

KÖZGAZDASÁG.

Magyarország képviselője Dél-Afrikában. A magyar gyáriparosok országos szövetségének ügyvivő igazgatósága elhatározta, hogy a harcok befejeztével a bevétel számára ismét megnyitja Dél-Afrikában a magyar ipart képviselőt fogja. E célból a gyáriparosok országos szövetségének megbízásával Sebestyén Gyula július első napjaiban Dél-Afrika egyik nagyobb kikötő városába utazik, ahol állandó mintaraktárt fog be rendezni a magyar ipar termékeiből s a magyar ipari világot állandóan értesíteni fogja, mily fajtáju gyártmányainknak van ott lenni piaca, mily ipari cikkekkel tudunk a kereslet arányában a külföldi iparával versenyezni. Az országos megbízottak utasítása van a magyar ipari érdekek képviseletében Dél-Afrika minden nagyobb városában időről időre körutat tenni.

A központi vásárosarnok árai. Június 27. (Vámos és Bruszt hat. közv. üzl. heti jelent.) Ugyiszólván állandó esős borús időjárás, a hónap végén rendszerint mutatkozó penz sűke és igen csekély érdeklődés mellett az élelm szer piac az elmúlt héten rendkívül lanyha és minden várákozásón alul maradt. Sem a rendes napi piacokon, sem a szokásos hetivásárokon nem volt a hét egyik napján sem életszebb fizet észlelhető és ugy látszik, hogy a holt szezon már megkezdődött, mert a lakosságnak zöride való elutazása következtében nagyon is megcsökkent a forgás. A mai nagybani jegyzések: Húsfelek: kis mennyiségben érkeznek és ma vidéki marhahús eleje 62-72, hátulja 72-88 koronát jegyzett 100 kilonként,

előlt borjuk bőben hosszan levonás nélkül 68-81 fillért jegyeztek kilonként. Tojásból a hozatalok kielégítőek és ma I. r. friss telt alföldi áru 57-58 gyengébb minőségű és erdélyi áru 56-57.50 koronát jegyzett eredeti lánánként. Vaj és tejetmékek nagy mennyiségben kerülnek a piacra, ma I. r. kiválóan kedvelt jegyű szövetkezeti édes tejszínből készült teavaj fél kilós darabokban 1.90-2.10, egyéb jegyű 1/2-5 kilós darabokban 1.80-1.90 és jó friss főzövei 1.40-1.50 koronát jegyzett kilonként. Ózék kilója 1.50-1.60 koronával nyertek elhelyezést nagyság szerint. Új burgonya 4.40-4.60 koronát jegyzett mm.-ként vagon-tételekben.

Budapesti tőzsdék.

Gabonátözsde. Készáruüzlet. A vidékről ma mindenfelől az időjárásról jó híreket jelentettek, mely körülmény a gabonátözsde rendkívüli lanyha irányzatba terelte. A malmok tartózkodtak, mindazonáltal a sürgető kínlatra körülbelül 6000 mm. búzát vásároltak 10-15 fillérel olcsóbb áron. Új búzából eladott 1000 mm. szabadkai 8-10 koronáért augusztusi szállításra.

A z e l m u l t h é t e n érkezett

buza	94025 mm.	22171 mm.
rozs	2695 "	102 "
árpa	6741 "	2148 "
zab	23327 "	11971 "
tengeri	149901 "	41878 "
liszt	3318 "	80626 "
korpa	4000 "	15514 "

Eladott: Buza: Tiszavidéki: 300 mm. 79.2 kgr. 9.40 K. 300 mm. 79.2 kgr. 9.25 K. 200 mm. 78.6 kgr. 9.35 K. 200 mm. 78.5 kgr. 9.30 K. — Pestmegyevidéki: 100 mm. 80 kgr. sárga 9.40 K. 1000 mm. 76 kgr. 8.80 K. 100 mm. 77.8 9.20 K. — Bácskai: 300 mm. 75.5 9 K., 35 f. 100 mm 75.5 k. kgr. 9.35 K. — Raktáru: 2000 mm. 75.5 kgr. 8 K. 72 és fél f. 3000 mm. 76 kgr. 8 K. 72 és fél f. — Rozs: 200 mm. 7 K. 45 f. készpénzfizetés mellett. 200 mm. 5 K, 62 és fél f. — Árpa: 350 mm. 5 K. 75 f. 3 hó 200 mm. 5 K. 63 és fél f. készpénzfizetés mellett. — Tengeri: 200 mm. 5.37 K. készpénzfizetés mellett. 200 mm. 5 K. 17 és fél f. készpénzfizetés mellett — Zab: 100 mm. 7.50 K. készpénzfizetés mellett.

Határidőzlet.

A jó időjárásról szóló hírek következtében a határidőzlet is lanyha volt. Az árfolyamok rohamosan csökkentek, amit leginkább a nagymérvű lebonyolítások idéztek elő.

Délben jegyez: októberi buza 7.59-60, októberi rozs 6.87-38, októberi zab 5.75-76, júliusi tengeri 5.04-05, augusztusi tengeri 5.12-13, 1903. májusi tengeri 5.10-11, augusztusi repec —.

Érték-tőzsde.

Előtőzsde: Osztrák hitelrészvény 675.—. Magyar hitelrészvény 697.25 4 százalékos arany —. Koronajáradék —. Leszámitoló —. Jelzálog —. Rimamurányi —. Államvasut 704.—. Déli vasut —. Alpesek —. Márka —. Városi villamos —. Ipar és kereskedelmi bank —. Közutvasut —. Zárlat: Osztrák hitelrészvény 675.25 Magyar hitelrészvény 698.75 4 százalékos arany —. Korona. —. Leszámitoló —. Jelzálog bank 462.—. Rimamurányi —. Államvasut 704.50 Déli vasut —. Alpesek —. Márka —. Városi villamos 308.50 Ipar és kereskedelmi bank —. Közutvasut 606.—

A szerkesztő postája.

Üldözött tanító. Segítség. Mindazokat a lelki sérelmeket, miket szenvedett, egyedül az idő orvosolja meg. Nyugodjék meg abban, ha átköltözködési illetéket megkapja: ez egyuttal erkölcsi elégtétel is az ön esetében.

B. V. Kolozsvár. Levél ment. P. D. Kölese. Jelentkeztek az egyszerű kérelemmel a Pedagógium igazgatóságánál, mellékelje az oklevelét, keresztlevelet, szolgálati bizonyítványát. Ennek nincs határideje s ha az első osztályról a vizsgálatot sikerrel leteszi, rendes hallgató is lehet a második évfolyamon.

F-1. Talán jövő vasárnap. E. M. Zala-Egerszeg. Azt ma még nem lehet tudni Az újság majd idejében jelzi.

Hü olvasó. Lengyel Laura regényének közlését a kedden megjelenő számban kezdjük meg. (L.) jegy alatt 6 ir vezércikket. Az magától értetődő dolog, hogy a lapot mindenkinek oda küldi a kiadóhivatal, ahová rendel, csak jelezni kell a lakhelyváltozást.

L. K. Mezőkövesd. 2726-85 sz. jószív sorsjegyét 2 firtal huztak ki. A többi nem nyert.

G. D. Ede. L. Gy. Körszóna. Z. I. Csikvárd. I. Gy. Szinér-Váralja. Sorsjegyek nem nyertek.

Laptulajdonos a „Magyarság” kiadóvállalata

Fióktüzetünknel a ház lebontása miatt nagyon olcsó árak.

1 legújabb angol homespun női gallér 110 cm. hosszú, remek színekben . 0.50 frt.
 1 nagyon elegáns francia batiszt pongyola 4.50 "
 1 elegáns utcai ruhára való angol zephir, minden hozzávalóval és díszszel 2.50 "
 Legfinomabb francia battist teljes ruhára, minden hozzávalóval és csipkedíszszel 2.95 "

Francia delein, remek színek és mintákkal, egész pongyola vagy ruhára való, hozzávalóval és díszszel (7 m.) . . . 4.- frt.
 Legfinomabb Cloth, remek színekben, selyem fényű blousra, alsó szoknyára stb. alkalmas, 140 cm. széles, méterenkint -70 "
 1 ablakra való csikos tunis-szővet függöny bordó, teget és krém színben 1.50 "

Gyönyörű mintás csipkefüggönyök, m. kint —20, —30, —35, —50, —60 frt.
 1 legfinomabb cloth vagy cachmir paplan 2 személyre való, minden színben 4.50 "
 Paplanlepedő finom vászonból . . . 1.80 "
 1 vég remek Herczeg-vászon 30 rőt. . 5.25 "
 1 vég dunna-vászon 30 rőt. 3.95 "
 1 vég finom chiffon 30 rőt. 4.75 "
 1 vég lepedő-vászon varrás nélkül. . 7.50 "
 1 vég czérna-kanavász 30 rőt. 3.80 "

Vidékre utárvét mellett lelkiismeretes kiszolgálás.

HERCZEG és HORVÁT BUDAPEST,
 VII. ker. Kerepesi-út 52. sz. a. Adria-szállóval szemben

SZINHÁZAK.

Vasárnap 1902. június 29-én.

Nemzeti Színház.
YVETTE.
 Kezdeté fél 8 órakor.

NEPSZÍNHÁZ.
KIN-FU
 Kezdeté fél 8 órakor.

Városlig. nyári színház.
Svíhákok
 Kezdeté d. u. fél 4 órakor
 este:
A Demokrata.
 Kezdeté 7 órakor.

Magyar Színház.
A postás fiu és hűga.
 Kezdeté fél 8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.
Az örnagy ur.
 Kezdeté fél 8 órakor.

Föv. nyári színház.
A tót leány.
 Kezdeté d. u. 3 órakor.
 este:
A kereszt jelében.
 Kezdeté fél 8 órakor.

Íróasztalok, Könyvszekrények

mindenféle kivitelben és formában legolcsóbb áron kaphatók

Dudik Jánosnál BUDAPEST,

VII. kerület, Rózsa-utca 34. sz. alatt.
 Árjegyzék 60 nőr beküldése ellenében küldetnek.

Kávé

4 és fél kiló vételnél, mely több fajta is lehet, elvámolva és bérmentve utánvétellel küld

1 kiló háztartási kávé	frt 1:15	1:20	1:30
1 kiló Cuba kiv. finom kávé	1:40	1:60	2:-
1 kiló Mocca-kávé	1:40	1:60	2:-
1 kiló Arany Jáva	1:40	1:60	2:-
1 kiló igen finom pörkölt kávé	1:30	1:60	2:-

Eisele-kávérakia BUDAPEST,

Nefelejts-utca 8-ik szám alatt.

Minden gondot és fáradságot

megtakarítanak a t. butorvevők, ha egyszerűen a régi elismert hírnevű

Sárkány és Schütz

butorcéghez,
 Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 12. szám alatt

a New-York kávéházzal szemben fordulnak, a hol is mindenkor dúsan felszerelt raktára található a minden fajtaú masszív kivitelű butoroknak a legjutányosabb árakon írásbeli jótállás mellett.

Személyes meggyőződésre kéri fel a t. butorvásárló közönséget

Sárkány és Schütz

butorog, kárpitosok és díszítők
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. sz.
 a New-York kávéházzal szemben.

Sanid labdaesok

befecskenkezés nélkül!

A legmakacsabb heveny és idült folyásoknál a legbiztosabb gyógyszer

férfiaknál és nőknél

egyaránt biztos szer. — Egy üveg 100 labdaes tartalommal és használati utasítással 6 korona. — Vidékre 6 korona beküldés mellett bérmentve vagy utánvétellel.

Kapható a

„Magyar király” gyógyszerárban
 Budapest, Marokkói-utca 2.

Első hazai zongoragyár!

HEVESI BALAZS UTODA HARKAI M.

zongoragyáros, állami iskolák szállítója
 átánlja saját készítményű zongoráit, mely versenyen bármely külföldi zongorákkal.

Budapest, Deák-tér 6. szám.
 (Anker-udvar.)

Alapított 1800 ban.
 Milleniumi nagy érremel, kitünő jó és szép munkahaladás, jó ízlés, versenyképességért 1893. évi ipar-egyesületi ezüst-érremel tüntetve.

Elvállalok minden e szakmába vágó javítást hangolást és levágást.

A legnagyobb világhírű cipő-áruház

Budapesten

Agulár Dávid

Erzsébet-körút 6/o szám.

Ingyen féltalp v. sarok v. bármily javítás.
 Ingyen színes vagy feketebőrkenőcs vagy suviv.
 Tartósságáért írásilag jótállók.

Nem tetszés esetén a cipőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom.

Női-cipők:	Férfi-cipők:
Zorga, cugos v. szűz 3.-	Borjubőr, cugos, sima v. 3.-
Zorga, gombos, kesztyűszar 3-30	belétes 3.-
Ször, lakt v. kesztyűbőr, 3-60	Vix-calf, szűz v. belétes 3-20
füzű 3-60	Föltűnő elegáns box-calf 4.-
Zorga v. színes kereszt-csattal 2-20	Pincércipő, alacsony sarok 1-20
Lastin, szivalaku cugos 2-60	Szegényeknek uri v. női cugos 2-80

Gyár saját háromemeletes házamban, 80 lakóval, hol több, mint 100 munkást foglalkoztatok. Konkurencia ki van zárva. Vidéki megrendelésnél olyant küldök, mintha az illető kiválasztotta volna. Árjegyzék több 100 dívtalos ábrával bérmentve és ingyen.

SZINHÁZAK.

Vasárnap 1902. június 29-én.

Nemzeti Színház.
YVETTE.
 Kezdeté fél 8 órakor.

NEPSZÍNHÁZ.
KIN-FU
 Kezdeté fél 8 órakor.

Városlig. nyári színház.
Svíhákok
 Kezdeté d. u. fél 4 órakor
 este:
A Demokrata.
 Kezdeté 7 órakor.

Magyar Színház.
A postás fiu és hűga.
 Kezdeté fél 8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.
Az örnagy ur.
 Kezdeté fél 8 órakor.

Föv. nyári színház.
A tót leány.
 Kezdeté d. u. 3 órakor.
 este:
A kereszt jelében.
 Kezdeté fél 8 órakor.

HATSCHEK MIKSA

Optikus (szőlőt, vial-tele) most: Y., Eskü-ut 6, (Klotild palota,) A „Belvárosi Kávé ház” mellett.)

Jelmez és népviseletű főnyaképek (színes) nagy választékban
 Színházi látesők 4 frittól feljebb. Vadász- és verseny-tárcsók 8 frittól feljebb. Szemüvegek, orrszortók és lorgnottók 1 frittól feljebb. Lég-súlymérők 4 frittól felj. Hőmérők 40 krtól felj.
 Műszemek (színes minden fájdalom nélkül be is tételtek.)
 Fényképező gépek 75 krtól, illetőleg 3 forinttól (nagyobb 6 forinttól) feljebb. Szerek napi árt.
 Kirehner-féle citra-ábrák és hagedű-hírok.

KÁVÉ

tartós vászonzacskóban
 4 1/2 kiló Cuba-kávé frt 7.50
 4 1/2 . Gyöngy-kávé. 7.50

Belák István

BUDAPEST,
 VII., Rottenbiller-utca 4. sz. alatt.

Butor

készpénzért vagy részlet- fizetésre legolcsóbban
Fuchs Bódognál kapható
 BUDAPEST, VIII., József-körút 26.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legjobb árban veszem

forgalmi és régi bélyegeket minden mennyiségben veszek, cserélek, és eladok.

PRÜCKLER J.C.
 BUDAPEST,
 IV., Koronaherceg-utca 3. szám.

Eladás nagyban és kicsinyben!

BUTOR-ELADÁS.

Dus választék szilárdgyártmányu asztalos és kárpitozott butorokban egyszerű és legdiszesebb kivitelben.

DÓSA KÁLMÁN asztalos és kárpitos, Epest, Erzsébet-tér 13. sz. I. emelet.

Eladás nagyban és kicsinyben!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések árát előre kell fizetni. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 fillérbe, vastagabb betűből 4 fillérbe kerül. Fölvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a hirdetés alatt álló kis számot közli vele. Levélheli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeget beklüdi. Vidékről íren kénevelésen beklüdi. Az apró hirdetések postautalványával, mert a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is könyven elír. Az ellátás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja az apró hirdetés árát. Apró hirdetések fölvevőinek a kiadóhivatalban. Vámbáz körút 8. s

BUTOROK

uj, valamint csak kevésbé használtak, képek, varrógépek, perzsaszőnyegek, 1 fehér gyermek pólyaszekrény, órák, lámpák stb. stb. csodálatosan olcsón vásárolhatók Budapest, VI., Gyár-utca 2., a Vakok intézetével szemben.

Box-Calf

Borjubőr ma a világ legjobb és a legtartósabb bőre, nem kell víxelni, viseletben pedig szép és elegáns. Mertkül elegendő a lábunk papiroson való körülrajzolása. — Kizárólag saját készítmény. Föltétlen jó állás. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Borjubőr sima, stapára való 3.20. Borjubőr betétes 3.—. Borjubőr bergsteiger, gavallér forma 3.20. Box-calf, bergsteiger, feltűnő elegáns 4.—. Divatos barna bagaria bergsteiger, elegáns 4.—. Lakk, cugos v. bergsteiger 4.—. Női zerge cugos v. fűzős 3.—. Box-calf fűzős 3.50. Barna divatos fűzős v. gombos 3.50. Lakk, cugos v. fűzős 3.50. Gyermekcipők 3 évig 1.—.

Nem tetszőt készséggel kicserélek.
Agular Ede
Budapest. VII. ker., Kerepest-ut 22. sz.
az Uránia-színházzal szemben.

SPECIALISTA

SÉRVKÖTKBENI
Keleti J. orthopédiai műintézete ajánlja minden sérvben szenvedőnek a legújabb és modern szerkezetű 1900. évben császári és királyi szabadalmazott sérvkötkötőt. Nem csuszlik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kímélő fekvése által feltűnően minden más gyártmányt.

Ára: Egyoldala 12 korona. Kétoldala 24 korona.

Gyaráimban teljes jótállás mellett készülnek továbbá: járó-és támgépek, műfűzők ferdénnyittek részére és scoliosis-nál Hessing rendszer szerint. Műlábak és kezek, haskötők, köldök sérvkötkök, görcsérharisnyák stb. stb.

Illusztrált árjegyzékeket titoktartás mellett ingyen küld szét:

KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kötszergyára (alap. 1878.)

BUDAPEST,
IV. ker., Koronaherceg-u. 17/M.
Gyár: Központi városház.
Kéretik a címre jól ügyelni.
12 koronás rendelésnél bérmentve. — Meg nem felelő készséggel kicserélek.

II. Rákóczy Ferencz

a kurucz fejedelem története. 2 korona bolli ár helyett 60 fillérért küldi bérmentve

BARTA LAJOS
antiquáriuma
BUDAPEST,
V. Lipót-körút 20.

ha az összeget előre beklüdi.

Egynazi szerek,
lobogók, képek és könyvek legolcsóbban kaphatók:

Szüts és társánál
Budapest, IV., Ujvilág-utca 2. sz.

Tusnád-fürdőn
kiadó nyolc tágas, szép szoba teljesen modern butor-zattal az **Ida villá**-ban. Egy szoba ára havonta 100-120 korona, egész évadra 180-250 korona s lakással reggeli és uzsonna is kiadható. Érkezhetni június közepéig Kasz Idánál Debrecenben (Kossuth-utca 24), június 15. után ugyan-csak a nevezetnél Tusnád-fürdőn Ida villa.

B U T O R

részletre vagy készpénzért kapható

Gonda Lipót
= butorraktárában,
csakis
Dohány-utca 19.

Mérték szerinti ur-szabóság. Csak két ár.
12 frt-ért finom és 15 frt-ért legfinomabb férfi öltöny (kabát, mellény, nadrág) készült műhelyemben, az előttré haladott idény miatt, mérték után, a legjobb szövetekből, a legújabb divat szerint, és kitűnő hozzávalóval Több száz elismerő levelet kaptam jó munkámért. Minlákat és mértékvételi utasítást ingyen küld, Szüts Lajos férfi-szabó mester Budapest, Nyár-utca 8/M. Ajánlatos hogy ezen megbízható cégénél a rendeléseket megtegyük. Vidékre küldök utánvétellel egy öltönyre elegendő 3 méter gyapjuszövetet 4 frt-ért minde féle színben

A diétás konyha

hogyan táplálkozunk? Nélkülözhetetlen tanácsadó egészségesek és betegek számára.

Írta: **Dr. Kelen József** orvos.

Ára 1 kor. 50 fillér.

Az összeg előleges beklü-dése ellenében bérmentve küldi

Barta Lajos
könyvkereskedő
BUDAPEST,
V. Lipót-körút 20.

Yost gépirónó

ajánlja magát díjtalanul, gyakorlás végett irodába. Cím a kiadóhivatalban.

TILLER MÓR ÉS TÁRSA
császári és királyi udvari szállítók.
Magyarország első egyenruha készítő intézete
BUDAPESTEN, Váci-utca 35. szám alatt.

ÜZLETÁGAINK:
EGYENRUHÁK.
Magyar díszruhák.
LIBÉRIÁK.
Polgári ruhák.
FEHÉRNEMŰEK.
VIVOSZEREK.
Párbajszerek.
Gyerekek és forgópisztolyok.
Kardok, sarkantyúk.
Érdemjelek és szallagok.
Utazó bőröndök.
Bőrneműek.
Arany és ezüst himzűk.
Zászlók, stb.

Vívó- és párbajszereket:
kardok 4-6-8 kor.,
álclák 5-8-12 kor.,
keztük 2-3-4 kor.,

Kalapokat:
egyenruhához és polgári használatra 4-5-6-7-8 korona.

Képes árjegyzéket minden cikkről kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Kettős elektromágneses kereszt vagy csillag
R. B. 86967. szám.

Nem Volta-kereszt Nem titkos szar
gyógyít és felüdit **kezesség mellett.**

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén, neuralgia, vértöfűlés, sápkór, szédülés, a fülzúgás, nagyothalás, a szívverés, szivgyűrosök, asztmatikus rohamok, a gyomor-görösök s egyéb görösök, az étvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a nemi elgyengülés, a csusz, kőszvény, ischias, a gyengeség s agyvedvesség bajai: Influenzában s a vele járó hátfájásoknál; különösen idegbántalmaknál s a velők járó álmatlanság s különféle gyengeségi állapotok bajai; a rendetlen vérkeringés bajai s még sok más oly bajban, a melynek a normális orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szere. Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy husz éves betegségeket teljesen meggyógyított. Az irodában levő elismérések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hálásan emlékeznek meg találmányomról, mindenkor mindenki által megtekinthetők. A kit legkésőbbben 45 nap alatt nem gyógyít meg készülékem, az visszakapja a pénzét. Ahol már minden hasztalan volt, kérem, tessék a készülékemet megpróbálni. Figyeimeztetem a t. c. közönséget, hogy az én készülékem nem téveszthető össze a Voltával, mely teljes hatástalansága miatt Németországból, sőt Ausztriából és Magyarországból is hivatalosan ki van tiltva, míg az én elektromágneses készülékem kiváló gyógyító erejénél fogva, általánosan elismert, közkedvelt és elterjedt. Már csak rendkívüli olcsósága is erősen ajánlja.

Nagy készülék ára 6 korona. Kis készülék ára 4 korona.
Idült betegségeknek alkalmazandó. Csak gyermekeknek s nagyon érzékeny nőknek való.

Pö központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföldi részére:
MÜLLER ALBERT, Budapest, V., Vadász-utca 42/R. sz.
Kálmán-utca sarkán.

Kávé és tea árák:

1 kiló háztartási	1.20 frt.
1 • verseny Portorikó	1.30
1 • Portorikó	1.50
1 • gyöngy, finom	1.50
1 • mokka	1.40
1 • mokka, legfinomabb	1.60
1 • arany Java	1.40
1 • arany Java, legfinomabb	1.60
1 • Kuba, finom	1.70
Különösen ajánlom kitűnő frissen pörkölt kávéimat.	
1 kiló vegyes pörkölt	1.40
1 • finom pörkölt	1.60
1 • Kuba, pörkölt	1.80
Kávéhoz csomagolható:	
1/2 kiló Mandarin-tea csász. kev.	1.00 frt.
1/2 • Mandarin-tea csász. kev.	0.85
1/2 • háztartási tea	1.25
1/2 • háztartási tea	0.65

1/2 kilós postaszák megrendelésnél már vidékre is teljesen bérmentve és elvámolva küld
Balogh László kávé- és teakivíteli üzlete
BUDAPESTEN.
Főüzlet: VII., Rottenbiller-utca 12 a. Fióküzletek: VI., Andrássy-ut 36. és VII., Dohány-utca 61.

Swabadalmazott Sport-fénymáz.
Minden lehető színi fénymáz, mint pl. sárga, barna, bordeaux, vörös és legfinomabb fajta fekete fénymáz gyártok. Színes fénymázaim használatánál ugyanazon eljárás szükséges, mint a fekete fénymáznál, a dobozba egy csöp víz öntendő, kis tiszta kefével a cipő bekenendő és egy másik tiszta kefével kifényesítendő. Ennek megtörténte után a cipők utának megfelelnek. Világos fénymázaim ugyer bőrtől is használhatók és pedig mindig csak ugyanazon eljárás, mint a fekete fénymáznál.
LUSTIG MIKSA
sport-fénymáz minden esetben.
Gyár és raktár: Gyár-utca 43.

GEBULDIGER HUGÓ
első magyar raggyanta-bélyeggyár és vérs-intézet
Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. szám.
Minta-árjegyzékek ingyen.
Viszontelárusítók kerestetnek.

Mentő munka.

LVI. A tagosításról.

II.

A statusquo munkálatnak irodai felülvizsgálata után a helyszíni felülvizsgálatra és az érdemleges tárgyalásra az eljáró bíró a helyszínére tárgyalást tűz ki. A hitelesítő mérnök ez alkalommal a szükséges próba-méréseket megteszi, felméri az erkölcsi testületek összes birtokát, a felszólamlással élők birtokát és a parcellák 8—10 százalékára próbamérést eszközöl.

A hitelesítés — illetőleg érdemleges tárgyalás előtt a működő mérnök a helyszínére kiszáll és a birtokosság képviselőivel egyetértve megállapítja a fő- és mellék dűllő utakat és azokat az átnézeti térképre felrajzolja, — úgy a vízlevezető árkokat — esetleg vízmedor átvezetéseket, új vízmedreket is. Az egyes utak között újonnan tervezett dűllők területét kat. holdakban és beesterületben a térképen minden egyes dűllőre nézve feltünteti. Elkészíti az összes birtokosokról a kombinatóriumot, külön kiténteti a 20 kat. holdon felüli birtokosok névsorát birtokaik beesterületével, külön kimutatja az 5—20 hold közötti birtokosokat és az 5 holdon alóli birtokosokat birtokaiknak kataszteri és beesterületével. Minden egyes birtokosnál kiténteti: azt, hogy birtokából mely beesterület a) a térségen lévő szántó, b) a réti föld vagy réti kaszáló, c) a hegyhatárban lévő szántó, d) a hegybeli kaszáló és e) az esetleges ártérben fekvő föld.

Ezen adatokat az érdemleges tárgyalás megkezdésekor az eljáró bírónak átadja. Az érdemleges tárgyaláskor az eljáró bíró mindenek előtt a birtokossággal kijelölteti a szükséges temetőhelyet, kavics-, fővény-, agyag-, kőbányát, a szükséges itató helyeket, a közszükségre fenhagyandó kutakat, forrásokat. Felhívja a birtokosságot, hogy az elvesző ugar legelő helyett legelőterületet óhajt-e kihagyni és ha a birtokosságnak — a birtokmennyiség utáni — többsége legelő kihagyását kéri, annak területét, helyét a gazdasági szakértő véleménye alapján a birtokossággal együtt megállapítja. Az esetre, ha a birtokosság nagyjórésze a közlegelő kihagyását nem kívánja, — de a kisebb birtokosok azt kívánják, az óhajtó birtokosság birtokából a gazdasági szakértő meghallgatásával kizsajkítja. Azonban ha a kisebb birtokosság birtoka oly kevés lenne, hogy annak 5—8 százaléka már oly kis terjedelmű volna, hogy azon a gazdasági szakértő véleménye alapján legelőt nem lehetne, ez esetben a kérést a szakértő indokolt véleménye alapján elutasítja. Ha pedig legelő hasított ki, az esetben a működő mérnököt utasítja, hogy a legelőre vonatkozó részesedési arányt dolgozza ki. Az ilyen tagosítás folytán

kihagyott legelők a birtokosok részesedés-arány szerinti közös tulajdonát fogják képezni és az csakis a részesek háromnegyed többségének határozata alapján, — mely a m. kir. földművelésügyi miniszter által helyben hagyandó, osztható fel. Az eladandó részesedésre a részestársaknak elővásárlási joga marad fenn, — az ily legelő-rész végrehajtás után csakis a tulajdonos összes birtokával együtt adható el. Ezen korlátozások természetesen a telekkönyvbe feljegyzendők, úgy az is, hogy a legeltetési jog csakis részestársnak adható haszonbérbe.

Ennek megállapítása után a működő mérnök előterjeszti a birtokosság megbízottaival már kijelölt földüllo és melléküllo utak jegyzékét, melyet az eljáró birtokosság és állami építészeti hivatal kiküldöttjével megbeszélve, azok véleménye alapján megállapítja az esetleges állami, törvényhatósági utvonalon netán eszközzendő változtatást és a netán létesítendő községi vicinális utat is.

A kulturmérnöki hivatal kiküldöttje előterjeszti a folyó szabályozási, folyó, patak-átvezetési terveket, a talaj és belvizek levezetésére szolgáló árkok terveit, az azokra vonatkozó költségvetéseket egyenként most már részletesen kiszámítva és minden egyes vízszabályozási munkálatra a lejtérés alapján megállapítandó érdekeltiséget kataszteri holdakban kiténtetve. Ez utóbbi kiténtetésénél a működő mérnök köteles a kulturmérnöki hivatalnak segédkezni. — Az eljáró bíró ezen tervek felett meghallgatja a birtokosságot és a gazdasági szakértőt és azok véleménye alapján megállapítja a feltétlenül eszközzendő vízi-munkálatokat és megállapítja a feltételeken eszközzendő munkálatokat. — Utóbbi azon vízszabályozási munkák képezik, melyek az elhelyezkedés folytán elhelyezett birtokosok akaratától függ — a létesítés tekintetében. De úgy a feltétlenül, mint feltételeken létesítendő vízművekre nézve a tervezet szerint szükséges terület kihagyása iránt intézkedik. Ez után minden egyes vízműre nézve megállapítja az érdekeltiséget és azt tiszta határok által megjelölve veszi fel a jegyzőkönyvbe. A feltétlenül keresztülviendő vízi-művekre nézve a birtokosság és kulturmérnök meghallgatása és véleménye alapján határidőt tűz ki, a végleges birtokbaadástól számítva. Tekintettel arra, hogy a vízszabályozás, talaj- és belvizek levezetése tetemes költségbe kerül és a tagosítási időleges terméketlenség, tagosítási költség által sújtott birtokosság ezen költségeket viselni csakis anyagi romlása árán képes — ezen költség az állam által előlegezendő. Ma Magyarországon a gazda az egyedüli, ki adóalapját elitkolni nem tudja, a gazda az egyedüli, ki az államtól nem kap semmit, tehát megérdemli azt, hogy midőn anyagi áldozatok árán a régi termelési rendszerrel egy új, modern termelési rendszerre

kíván áttérni, a termő földet kívánja megjavítani, az államhatalom munkájában segédkezett nyújtson. Ezek a vízrendezési költségek nem mennek oly magas összegre, hogy a munka létesítésére az érdekeltiség hosszabb lejáratu törlesztési kölesönt vehessen fel, ép ezért ezen költségeket az államnak kellene előlegezni olyképp, hogy azt a érdekeltiség közadók módjára 10 év alatt fizesse vissza az államnak. A kulturmérnöki hivatalok számát szintén szaporítani kellene és utasítani kellene arra, hogy egyes birtokosoknak is — nemcsak községeknek — vízesapóási, öntözési terveket készítsenek, hogy így a vízművek esetleges jóságában minél többen részesüljenek.

Gondoskodni kell továbbá a partvédelemről is. Folyók, patakok mellett, hol az ár a földet állandóan mossa, — a szükséghez képest — partvédelmi célokra néhány méter széles részt ki kell szakítani, hogy az oda helyezendő birtokos kárt ne valljon — és ezen partvédelmi terület ingyen menjen birtokába. — Vizmosásos, szakadékos hegyoldalaknál ezen partvédelmi területet szintén ki kell hagyni.

Ezeknek megtörténte után következnek a sor az elhelyezkedés kérdésére. Az elhelyezkedésnél első figyelmet a belső két oldal esetleges kiegészítésére kellene fordítani. A tagosítás fő indoka az is, hogy a birtokos javára belterjes gazdálkodás legyen folytatható — ép azért, mivel a belső telek eddig is belterjes művelés alatt állott, módot kell nyújtani arra, hogy az lehetőleg megnagyobbíttassék, a község mellett lévő földekből kiegészíttessék. Továbbá tekintettel arra, hogy ősi szokása a székely és magyar földműves és birtokosnak az: hogy minden fiu gyermekének igyekszik belső lakó telket hagyni hátra meg kell engedni azt, hogy a község mellett lévő, — ut mellett fekvő, — földekből a kívánság és szükséghez képest egyesek részére belső telkek hasítottassanak ki, természetesen nem ingyen — hanem úgy ezek, mint a belsőségek kiegészítésére kihasított részek tagilletményeikbe beleszámítva.

Ezután az eljáró bíró meghallgatja a birtokosság kívánságát arra vonatkozólag, hogy az összes birtok hány tagban adassék ki és erre a gazdasági szakértő véleményét is meghallgatja. Ha a birtokosság úgy állapodik meg, hogy birtokát több tagban kívánja és ezt a gazdasági szakértő is lehetségesnek tartja, az esetben a bíró a több tag kiadását mondja ki határozatilag. Azonban ha a birtokosok bármelyike birtokát egy tagban óhajtja kivenni és ennek a működő mérnök véleménye szerint műszaki nehézség és a gazdasági szakértő véleménye szerint gazdasági és nevezetesen becslési akadály nem áll utjában, az neki egy tagban adható ki — feltéve, ha ezáltal a többi birtokosok esetleges kárt nem szenvednek a művelési ágakban való részesedé-

Szunyog-história.

— Elbeszélés. —

Irla: Azar.

III.

Ennek a históriának a második részét ott hagytam el, hogy a Törökvész-ingoványánál a 300 éves rekettje-töltés szélénél kihuztam a süppedékből egy troglodyta kinézésű végig iszapos tekintetes urat, annak a két jó lovát, a szürke vén tolvaj kocsisát. A kocsit azután huzatta ki láncokkal, hat ökörrel a báji bíró.

Az az ur egy athleta volt. Mikor száraz talajt érzett maga alatt, kiráncigálta félkézzel egyenként a két szép fehér lovát, mint a pelyhet. Az „ingovány”-ból.

— He—mi? Ugy-e, most már én is segíték!? Azon a hideg lavinán mozdulni se mertem. Tudja, fiatal ur, eszembe jutnak ilyenkor az Indiák! Mi—he? Kicsoda is maga? Derék ember! Mi?

— Azt hiszem

— Ne higgyen semmit! Tudni kell. Nem vagyok atheista, de azért mégis azt mondom, hogy tudni kell!! Aki nem tud, az nem is hishet, csak úgy, mint egy barom. Mi—he, izé, maga, nincs igazam?!

— Azt hiszem uram, jobb lesz most, hogy megmosódjunk, aztán száraz ruhát vegyünk föl. Ha nem, meghülünk. Nagy zivatar jön Tiszadob felől.

A troglodyta nagy mérgesen kiáltott:

— Megparancsoltam a lovászmesternek, hogy ügyeljen mindenre.

Akkor néztem nagyot. Tiszadob? Lovászmester?

— A lovászmester nem tud parancsolni a viharnak.

— Igen! Izé, mért nem küldött engem valami két vén számár lóval, és izé, mért küldött ilyen vén számár kocsisal, ilyen utba! Tul is adok mind a kettőn.

Az nem fért a fejembe, hogy vajjon a két fehér lovon akar-e túladni, avagy a lovászmesteren, meg a kocsison?

Levetkőzött, s aztán mind a ketten mosódtunk a homokdomb aljában lévő aránylag tiszta sáncvizben. Hol ő mosott engem, hol én őt.

Amikor már nem voltunk troglodyták, hanem szép fehérre mosódtok derék emberek, akkor néztem meg jobban az „izé”-t:

— Megbocsát uram, nem A. M. gróf ur kegyelmed?

— Hát izé, honnan ismert meg? Hiszen izé, úgy vagyok most, mint a paradicsomban Ádám, de Éva nélkül. Ha-ha-ha!

— Én a két szemérről ismerem most már. Gyermekkori emlékem!

— Izé! Fiatal izé! Én nem emlékszem, csak valahogy eszembe jutott most valami. He—mi? Kicsoda is maga, barátom, izé, he—mi?

— N. N. doktor vagyok.

— Hát izé N. N. Lajos az apja?

— Bizony az.

— Jaj, izé, fiatal ember, hát most már igazán mondom, hogy izé, tudok is, hiszek is. Az apja engem megmentett a nagy-sarlói csatában. Én is gyalogos közvitéz voltam, ő is. El-

beszélte-e magának, he—mi? Azután szöktem el az Indiákra.

— Nekünk sohasem szólott.

— Na, ez grandióz, mi? Egy ember hőstettet viz végbe s még a gyermekének sem mondja el, annyi esztendők múlva sem. Mi? Én ki fogom most már kiabálni. Azt is, hogy most meg a fia mentett meg! Mi—he? Nincs igazam?

— Én megcsóváltam a fejemet.

— Nem szükséges, kegyelmes ur! Inkább az, hogy az esőköpönyemet vegye föl, üjünk a bricskámra és menjünk most már Bájba. Ott a kastélyban az özvegy méltóságos asszony ad nekünk a ruhárból akár diszmagyart is. Van elég.

— Mit? He? Fiatal izé, doktorkám! Hogy én most így odamenjek a méltóságos asszony elé? Mi? Ebben a tógában, ami esőköpönyeg? Bár legalább kothurnusom lenne, tudja, olyan csizmafélé, amilyen a régi görög isteneknek volt. Mit—he? Hát hogy menjek?

— Kegyelmes ur . . .

— Mit, izé! Gondolja meg csak az izét, hogy én megállok, meghajtom magam, kezet akrok csókolni és akkor szét talál nyillani a tógám és akkor izé, milyen izé lesz?

Bizony olyant kacagtam a sok izének, különösen a legutolsónak, hogy izé, szinte hanyatt-estem.

— Kegyelmes ur . . .

— No hát izé, lássa, hogy izé, kacagni való lenne. Mi, he? Nincs igazam?

— Menjünk akkor, kegyelmes ur, Lichtscheinhöz, a nagybérlekhöz.

süket illetőleg. — Kiseb birtokosok, kiknek összes illetményük az egy katasztrális hold területet nem haladja meg, csakis egy tagban vehetik ki illetményüket és pedig azon mivelési ágban, melyben birtokuk nagyobb része van. Az egy katasztrális hold területen felüli birtokosoknak is több tagban elhelyezkedni csak az esetben van joguk, — ha minden egyes tagbeli illetményük legalább fél katasztrális holdat tesz ki. Ennél kisebb eldarabolása a birtoknak nem engedhető meg. Ha kisebb birtokosok csoportosulnak és összes szántó illetményeiket 2 vagy 3 részletben óhajtják kivenni: azt nekik meg kell engedni — de ily esetben is senkinek fél katasztrális hold területnél kisebb részlet nem adható ki, — hanem az csakis egy helyen kapja meg illetményét.

Ezeket az elhelyezkedésre vonatkozó általános elveket a törvényben magában kellene megállapítani.

Az egyéni elhelyezkedésnél elsősorban a 2 holdon alóli törpe birtokosok volnának elhelyezendőek és pedig amennyiben ők óhajtják, a községhez legközelebb eső területekre, hogy így idővel kis gazdaságukat kerti művelés alá vehessék. — Ha azonban a községtől távolabb eső — talán olcsóbb becsosztályu területen óhajtanának elhelyezkedni, ez is megengedhető nekik az esetben, ha földülöt ut által zárt teljes területet foglalnának el — és amennyiben az elfoglalásra elégséges birtokokkal nem bírnának, a 2 holdon felüli birtokosok közül lennének olyanok, kik a törpe birtokosok közé kívánnak menni. A határ többi részén a nagyobb birtokosok volnának elhelyezendőek és pedig a 20 kat. holdon felüli birtokosokat lehetőleg a községtől távolabb fekvő helyeken: míg a 20 holdon alóliak a községhez közelebb. Ez alkalommal a közös telekkönyvekben előjövő birtok a részesedési arány szerint az egyes birtokosok között megosztandó és minden egyesnek részesedése a fő telekjegyzőkönyvében való részesedéséhez irandó át, hogy a tagosítással a közös birtokok teljesen megszűnjenek. Továbbá az egy családhoz tartozók, férj, nő, gyerekek, szülők birtoka egymás mellé szakítandó ki, úgy azon birtok is, mely valakit, mint örökségi váromány illet.

Az idegen községek lakóinak birtoka a lakóhelyüket képező község határa mellett hasítandó ki, a régi birtokoknak megfelelő művelési ágban.

Az elhelyezkedési óhajtasok jegyzőkönyvébe vétele után az eljáró bíró az újabb birtokváltások bejelentésére záros határidőt tűz ki és a működő mérnöknek szintén záros határidőt tűz ki az elhelyezkedési részletes tervezet bemutatására.

Az elhelyezkedési tervezet bemutatása lenne nézetem szerint a próbatagosítás. Ma az elhelyezkedési tervezetet a birtokosság tulajdonkép a

birtokbaadás alkalmával látja és innen van a legtöbb lárma és kárhuztatás a tagosítás ellen, mert a birtokosság legnagyobb része rendszeren nincs a neki részébe jutott taggal megelégedve. De ha műszaki és gazdasági szempontból rosz is a tagosítási elhelyezés, azon a mai rendszer mellett segíteni képtelenség, mert legtöbb esetben az összes elhelyezkedést fel kellene bontani és meg kellene változtatni. Ha a mai törvény mellett az elhelyezkedésre az egyezés nem sikerül és a bíró utasítására a mérnök elhelyezkedési tervezetet mutat is be, — a térképről a birtokosság alig 1—2 százaléka tud magának jövő tagja helyéről és alakjáról helyes fogalmat alakítani. Én úgy vélem ezen tervezet bemutatását, hogy a mérnök a tervezeti térkép alapján a fő és mellék dűlőutakat, vízesapolási árkokat a természetben is a tervbemutató tárgyalás előtt kijelöli és a birtokosokat meghíva, mindenkinek a tervszerinti tagját a helyszínen kimutatja és annak határát hozzávetőleg is megmutatja, a gazdasági szakértő ezen természetbeni kimutatásnál jelen van és magának a tervezetről a helyszínen hü képet alkot. Ezen természetbeni tervezetbemutatás után következnek csak a tárgyalás, a hol mindenkinek jogában állana a tervezet ellen felszólalni. A felszólalásokat az eljáró bíró megvizsgálja és ahhoz képest a tervezet megváltoztatását rendelné el. A kiigazított, vagy elfogadott tervezet alapján hozná meg az elhelyezkedésre vonatkozó ítéletet, mely ellen felebbezésnek helye nem volna és a mérnököt köteleznék arra, hogy záros határidő alatt a kihásítási térképet és az új birtokterveket is készítse el, melyeket aztán műszaki és számítási felülvizsgálatra a kataszteri igazgatósághoz terjesztene fel. A munka műszaki felülvizsgálata után a mérnök a kiosztási térkép alapján a tagokat kihásítaná, melyeket a kataszter kiküldöttje a természetben műszaki szempontból ismét felülvizsgálja, úgy a gazdasági szakértő is, de utóbbi csakis azon szempontból, hogy a tagkihásítás gazdasági szempontból a tervezetnek megfelel-e vagy sem?

Ezek megtörténte után a bíró megleszi az új tagokba való bevezetést. Ez ellen már felfüggesztő felszólalás, felebbezésnek nem volna helye, hanem csakis előterjesztésnek és pedig azon esetben, ha valamelyik birtokos akár a becslés, akár az elhelyezkedés folytán értéktelenebb tagot kapna, mint amilyen a tagosítás előtti birtoka volt. Ezen előterjesztés a bevezetés megtörténte alkalmával szóval jelentendő be az eljáró bírónál — de legkésőbb attól számítva 8 nap alatt beadandó. Az eljáró bíró határnapot tűz ki azonnali az előterjesztés tárgyalására, arra a működő mérnököt és három gazdasági szakértőt megidéz, kikkel az előterjesztéssel elő régi birtokának értékét megállapítja — úgy az új birtok értékét is és a pénzben kifejezett

értékkülönbséget megfizetése az összes érdekelt birtokosságot kötelezi. Ha pedig az előterjesztés nyilván alaptalan volt, azt elutasítja és a költségek fizetésére az előterjesztéssel előtt marasztalja. Fentartandó egy évi időtartamra a bevezetéstől számítva a kiigazítási kereset jelen alakjában. Ez ugyan a mai sokrendbeli műszaki felülvizsgáltnál alig fordul elő, de mégis a birtokosság érdekében jó azt fentartani.

A birtokbaadásra leghelyesebb nézetem szerint az augusztus — október hónapokat kitűzni és ez esetben úgy kell intézkedni, hogy a termést a gazda régi birtokáról legyen köteles szeptember 15-ig elhordani, hogy az új birtokos még esetleg tagjába őszi vetést vehessen. A művelést, de különösen a trágyázást illetőleg meg kell állapodni arra, hogy a trágyázás a tagbaadást közvetlen megelőző év végéig rendszeren folyjon és meg kell állapítani azt, hogy a trágyát senki el nem adhatja, aki eladná, az a helyi szokás szerinti trágya érték megfizetésére kötelezendő a közbirtokosság javára. A művelésnek szintén rendszeren kell folytania egész a birtokbaadásig. Ha a birtokbaadás a megművelés és elmagolás után történnék, az esetben az elművelő felelősséget lennének tekintendő és a feltermés ötletné meg, a feltermés pedig az új tulajdonost. A művelés, trágyázás, termésmegosztásra egy birtokossági bizottság ügyelne fel, melynek két tagját a kisebb birtokosok, két tagját a nagyobb birtokosok választanák a helybeli birtokosok közül.

Ha valamely községnek határa úgy volna alakulva, hogy abba idegen község határa beszögelik, az esetben a határvonal szabályozása céljából ezen beszögelés tagosítása — illetőleg annak kiegyenlítése is el volna rendelendő.

Dűlőknek, határrészeknek a tagosítása általános tagosítás nélkül is a fennebb elmondott feltételek mellett szintén el volna rendelhető.

Újabb tagosítás a már egyszer tagosított határon csakis a tagosítás befejezése után 30 évvel volna megengedhető — de csakis az esetben — ha azt a birtokosok (birtok utáni) ³/₁ része kéri és kimutatják, hogy a határban levő parcellák száma a tagosítás után elosztás folytán megkétszereződött.

A tagosítási munkálatokra a jelenlegi birtokrendező mérnöki rendszert tartanám meg, hagyatónak és azt állami kezelés alá nem adnám, mert utóbbi esetben 15—20 év is eltelnék: míg valamely község határának a tagosítására kerülne a sor vagy pedig az államnak egy teljesen új hivatalnok kart kellene beállítani, ami ismét nagy költségbe kerülne. A mai felülvizsgálati rendszer oly szigorú, hogy az egyesek által hangoztatott visszaélések már nem fordulhatnak elő a lábának részéről. A birtokosság érdekében azonban a mérnökök munkadíját szabályoznám, a kataszteri hivatal véleményének bekérése alapján megállapítanám, hogy minden egyes munkálatot

— Mehetünk, mehetünk. Az én zsidócskám derék ember, az apja is „derék, becsüleles“ zsidó volt. Nekem a fiatal zsidócska most is bérlőm vagy 1600 holdról, amíg él, mindig nála hagyom a bérletet. Szeretem azt a családot, jó magyar zsidók. Mi—he? Nem igaz?

— Igaz, ismerem őket.

S aztán mentünk. A kocsisom elől vezette a két sárgát, én a gróf mellett a hátulsó ülésen tartottam a gyepőt, hátul meg jött a vén szürke kocsi a két hóféhér, hattyunyaku, gyönyörű állattal. De csak a nyakuk és fejük volt fehér, a többi fekete izzappal volt besubickolva. És amint megyünk szép vigyázva, ügyelettel, hát látom, hogy a töltésen jön végig Báj felől egy hosszú processzió, sok-sok ember, legelől ökrökkel egy hatalmas robusztus magyar paraszt, bő ingben és egyéb „kinondhatatlan“ hóféhér ruhában, ezüstgombos a „lájblí“-ja s két olyan hosszú szürke bajusza lóg le kétoldalt, hogy akár a füle körül is csavarhatja.

— Kegyelmes uram, megjelentünk segítségül, de látom — hála a jó Istennek — nincs baj! — és olyan parolázott bele a grófnak tenyerébe, hogy olyat lött, mint egy puská.

— Köszönöm, köszönöm! Hát izé, báji bíró, hogy tudta meg, hogy bajban vagyunk?

— A méltóságos asszony a kastélyból izente sürgősen, a huszár is elküldé holmi finom-fain ruhákkal. Itt vannak a ruhák is, a hajdu is.

— Há—mi? Te János! He? Hát izé, honnan tudta meg a méltóságos asszony, hogy izé, bajban vagyok?

— Meginstálom a „nagyás“ grófot, a tori

szobából nézte ki egy olyan hosszuesövű tabori valamin, amit hol ki, hol be tologatott, amíg eltalálta. Éppég mikor mosdottak.

János, a huszár, erdélyi székely volt a származására nézve és nem ismert nagyobb urat soha a „nagyásos“-nál. A fejedelmek is Erdélyben csak nagyságosok voltak.

Hanem az öreg gróf elveresedett, felém fordult:

— Szervusz! He—mi? Na most mondja meg, mit csináljunk? Hogy menjek én oda? Mi? Én Ádám kosztumban mosdódom és engem az újkori Éva meglő egy félmértföldről tabori ágyúval vagy mivel. Mi?

— Vis maior, kegyelmes ur!

— Vis maior, vis maior! Szapperlott krucija! Bár ezelőtt 30 évvel történt volna ez az izé, vis maior. Így nem jártam még az Indiákon sem. Mi?

Azután bementünk egy fűzesbe, hogy a tabori ágyútól védve legyünk és a küldött ruhából öltözni kezdtünk. Hát bizony úgy volt, hogy a „pantalló“ hosszú volt egy kissé, de szűk, nemesak a bokában, hanem fentebb is. A mellényt hátul egészen ki kellett eresztetni, sőt még meg is repszteni. A „rokk“ pedig elég jól állott volna, hanem a rokkujak oly szűken jöttek föl a karokra, hogy azoknak az atlétaszertü karoknak a gyönyörű anatómiai idomjai úgy ki-látszottak, mintha „Monasztély és Kuzmik“, avagy ennek az utódaí allították volna ki valamely kecses, előkelő dáma részére. Tudniillik azt a régimódi „szmokking“-ot, vagy mit.

— he, doktorka! Ha én ebben a kosz-

tumben egyet mozdulok, kireped mindenem! Mi? Nem igaz?!

— Igaz, kegyelmes ur!

— Hát mit gondol? Mi?

— Azt, hogy ha szabad lenne, nevetnék.

— Ha-ha-ha, brávo, igaza van! Izé, maga egyenes ember. Derék, brávo, ha-ha-ha, — és azután kacagtunk, amíg mentünk. Még János is, a vén konfidens huszár, még az is kacagott.

Amikor a kastélyba értünk, a lépcsőzetes, oszlopos „kiugró“ előtt, ott állott egy magas, karesu, idősnek látszó delnő, szürkülő hajjal, nemes, bánatos arcvonásokkal. Valaha, valamikor, ki tudja miképpen, ennek az asszonynak, magyar mágnás delnőnek, sok bánata lehetett! . . .

Hanem amikor meglátta a kegyelmes urat, hogy milyen ügyelve lépett le az én legényes bricskámról, bizony fölragyogott valami olyan mosolygósan a két bánatos szemében, s úgy mondá:

— Isten hozta, gróf, az én özvegyi házamnál! Látom, még mindig fiatalok akarunk lenni . . .

— Igen is, igen! Méltóságos grófnő, kuzinom, kezét csókolom.

Hát megpróbálták a kezesókolást. A kegyelmes ur nem tudott hajolni a pantalló, meg a „rokk“ miatt. A méltóságos asszony, ő meg segített és nyújtá fel a kezét. Ugy csókoló kezét az idős gavallér, a magyar mágnás a gyönyörű, szép magyar mágnásnőnek, az öreges delnőnek.

Bizony szép volt és nem repedt el semmi.

Régi-régi dolgok, a szereplők nem is élnek, nem szabad bolygatni.

mennyi idő alatt köteles a mérnök elvégezni, ezt a szerződésben fixirozom és ha a kikötött időre el nem végezné, — az eljáró bíró szigorú büntetést alkalmazna rá és ha az új határidőre sem végezné el a munkát, tőle elvenné és esetleg benn lévő díját büntetesképp lefoglalná. Díjjaira előleget nem adna, — hanem azt az elvégzett munka után fizetné. — Ily megszorításokkal a birtokosság is nyugodt lehetne arról, hogy a vállalkozó mérnök a munkát a kikötött határidőre elvégezné és a birtokosság nem válna kárt a tagosítás hosszurányulásával.

A tagosítás vezetését továbbra is a kir. törvényszékekre bízom, mert ott van a legtöbb szakértő az ilyeszerű munkákra. Új hivatalt nem állítanak fel, mert a közigazgatási vezető melé mindig egy szakértő bírót is kellene alkalmazni, vagy pedig a tagosítás folyama alatt könnyen elintézhető telekkönyvi, birtoklási és közösségi megszüntetési ügyeket a költséges rendes bírói eljárásra átterelni.

Sem a törvényszék, sem a működő mérnökök mellőzését nem indokolja az alsó-ausztriai, bajor és a többi délnémet tagosítási rendszer. Ne kapkodjunk minden törvényt folyton idegenből, ne legyünk a külföldi, de különösen a német rendszernek állandó majmolói, legyünk már egyszer magyarok, gondolkozzunk magyar észszel és cselekedjünk magyar kézzel.

A hazai viszonyainkat mi sem illusztrálja jobban, mint az, hogy a tagosítás helyes mederbe terelését nem itthon, hanem távol idegen nemzetek között keressük, holott azt idegenek utánözása nélkül itthon is megtalálhatjuk. Külföldön a telekkönyvi viszonyok rendezettek, azok jók, a tényleges birtoklást tüntetik fel, ott a szerződést mindenki bekebelezeti, a hagyatékát mindenki átruháztatja. A kataszteri területek mérnöki felmérésen alapulnak, tehát a területi kimutatás jó. Nálunk a telekkönyvi helyszínelések már alapjukban rossz voltak, a szerződések be nem bekelezése, a hagyatékot át nem ruházása azokat még rosszabbá tették, kataszterünk pedig a vallományon alapul, tehát egyik sem biztos és ily már alapjában rosszmunkákalapján jótagosítást nem bírói egyénekké végeztetni: ez már csakugyan a magyar viszonyokat nem ismerő külföldi majmolása. És ennek dacára a külföldi tagosítás a mienknél drágább és a mint a földművelésügyi miniszter kiadványához csatolt térkép bizonyítja, rosszabb is a mienknél.

Ennyit még megjegyezni a tagosítás kérdéséhez szükségesnek tartottam.

Dr. Bánffy Zsigmond.

Nemzetiségi tanítók.

A *Magyarság* 134. és 140. számaiban „A nemzetiségi tanítók” cím alatt két közlemény jelent meg. Az első egy fogarasmegyei, a második Huber Viktor háromszéki állami tanító tollából.

Azután hát ott háltunk a kastélyban. A gróf kikötötte a házi asszonynál, hogy őt velem egy szobába tegyék, mert ő most már beteg ember, meg van löve, holmi tábori ágyuval, hát neki doktor kell, stb.

Az ebédnél (nekem vacsora volt) elbeszélte, hogy ő, amikor az Indiákon járt, aztán megint a „Pampá”-kon (mit tudom én, mi az?), később meg, mert a Bach-Schmerling históriák miatt nem jöhetett haza, hát Új-Seelandban, Sydneyben, hogy ő miket élt át, hogy ő hogyan látta azt az ő magyar szemével, a mindenfélét, stb. Bizony kacagtunk. Ő beszélt, beszélt és ragyogott a szép, két okos, jóakaratu, világossággal feltelt kék szeme és bizony mondom, annak a szegény szép özvegy asszonynak is fölragyogtak a szemei s úgy monda, jókedvűen:

— Ejnye, gróf, maga, úgy látom, nem öregegett!

— Én nem, izé! Méltóságos háziasszonyom, kuzinom, grófnő, hát izé, eszembe jut a bethléri park. Tudja, ezelőtt 30 évvel.

— És az öreg méltóságos asszony félig kacagóan, félig szomorúan, az újjával fenyegetődzve monda:

— No-no! Gróf! Már nem vagyunk gyermekek!

Azután lefeküdtünk. A gróf elmondotta nekem, hogy ő hogyan járt a „Luftballon”-on Londonban. Hogy fölszállott Londonban, miadig szállott, szállott föl-föl az égbe, vagy hová és ő mindig azt érezte, hogy már elég volt, le is kellene szállani. Azután valahol Skóciában le-szállottak.

Mindkét kartársamat a legjobb szándék vezette cikkük megírásában. Míg azonban fogarasmegyei kartársam a való helyzetet tárja fel, addig Huber kartárs ur igen rózsaszínű világitásba helyezi a dolgok állását, miért is közleményét megjegyzés nélkül nem hagyhatom. Nem hagyhatom megjegyzés nélkül e cikket azért, mert habár — mint mondtam — az a legjobb szándékkal íratott, mégis inkább kérésre, mint hasznára lehetne az ügynek, mert e cikkben mintegy tagadva van annak szüksége, — mit fogarasmegyei kartársam határozottan kimond — hogy nemzetiségi vidékre a jövőben csak született magyarok neveztesse ki állami tanítóknak. Már pedig igen fontos, hogy e nemzetünk életébe vágó pontra vonatkozólag mi tanítók, kik a gyakori érintkezés folytán legjobban ismerjük egymást, az illetékes hatóságokat miképpen informáljuk.

Hogy Huber kartárs ur oly rózsaszínben látja a dolgok állását, nem csodálkozom, mert aki még Nyén vidékét is „nemzetiségi vidék”-nek gondolja s ott keresi a fogarasmegyei kartárs jellemezte hazafiatlan állami tanítókat, az természetesen képtelenségnek fogja találni azt az állítást, hogy „magyar állami tanító a magyar-állam ellensége” lehessen.

Pedig sajnos, nem képtelenség ez. Helyeztetné csak magát Huber kartárs ur igazán nemzetiségi vidékre: Hunyad-, Fogaras-, vagy Szebenmegyébe és ott kezdjen figyelmesen szemlélődni, fogadom, két év lefolyása után ő hirdetné leg-hangosabban, hogy *magyar embert a nemzetiségi vidéken működő állami iskolákhoz!*

Hogy fogarasmegyei kartársam közleményében tulzolt volna, határozottan tagadom, ellenkezőleg azt mondhatom, hogy igenis szeliden, kartársi tekintetből nagyon is vékonyan fogott a tolla.

Nagyon vékonyan fogott a tolla például ama tanfolyami összeszólalkozásról, melyet mint jellemző esetet közleményében többek közt fel-említett. Ez esetenél ugyanis magam is jelen voltam, sőt éppen én valék az a bátor, ki a német felirásu levelezőlapokat áruló házaló zsidót szállásunkról kiutasítani merészkedém.

A házaló portékáinak megtekintése után felkértem ugyanis kartársaimat, hogy miután mindannyian magyar tanítók vagyunk, német felirásu levelezőlapokat egyikünk se vásároljon, sőt szóba se álljunk oly emberrel, ki hazai iparunk kárára idegen országok gyártmányait árulja, terjeszti.

— Hájá az ur — mordul rám a kaftános alak — ne rontsa enyim gseit! Mit maga lár-máz, hiszen Magyarországon nem megtudják jó portéka csinálni!

E szemtelenségen felindulva természetesen nem a legudvariasabban szólítottam fel, hogy távozzék, különben majd eltávozásában segítségére leszek!

— Mi? Tudja azt mondom magának, doktor, hogy Londonból nem hallottam egyebet odafent, csak a hajók füttyentését, a többi helyen pedig csak a kutyaugatást. Izé, doktorka, azt mondom magának, hogy „a kutyaugatás felhallatszik az égbe!”

Azután elkezdette:

— Hát izé, doktorka, már most mondja el, miért van maga itt? Talán az atyjának van itt intabulálva? Érdekelte fél? Mi?

— Nem, kegyelmes ur! Megkért egy érdekelt fél.

— Hát maga nem érdekelt fél? Mi — he? — Még nem tudom bizonyosan, de reményem van.

Erre nagyot nézett:

— Mi — he? Nincs intabulálva? De van reménye! Még nem tudja bizonyosan? Egy érdekelt fél kérte föl?

— Igen.

— Mi? Hát én azt mondom magának, hogy izé, maga intabulálva van. Tudja, maga szerelmes. A szívébe intabulálta magát valaki. Én, tudja, sokszor voltam úgy. Az Indiákon egyszer egy „Rajah”-nak 100 felesége közül az egyiket szinte megszóktattam. Olyan két gyémánt csüngött a nyakában, mint a két szép villogó, csábító zöldes macskaszeme. Megért a két gyémánt egy milliót.

— Az szép lehetett, az a nő!

— Igen, igen! Gyönyörű volt. Hát izé, doktorka, a magáénak van-e gyémántja? Mi — he?

— Van, kegyelmes ur. Két fekete gyémántja és

Hát úramfia, mi történt erre? ...

Ahelyett, hogy a jelenlevő kartársaim felszólításomat határozottan ismételték volna, két oláh születésű állami kartársam villámzó szemekkel támad rám, hogy ugyan mint lehetek oly goromba? Nem tanítóhoz illő parasztság ez!

Ezt hallván az én házalóm, vérszemet kapva, ahelyett, hogy távoznék, teljes tüzzel újra nekem támadt s csak fogarasmegyei kartársam közbelépésének köszönhetem, hogy a rögtönzött kazár-oláh szövetség csufos erkölcsi kudarcot vallott.

Ez egy eset, — tekintetes szerkesztő ur — de ez az egy eset is eléggé mutatja, mily szemtelen módon iparkodnak az illetők tetszetős külszin alá rejteni hazafiatlan érületüket.

Hogy parasztság a magyar ipar e filokszeráit kiutasítani, meglehet, de én annyira dühös magyar vagyok, hogy ezzel az itélettel mit sem törődve, e parasztságot akkor nem először s nem is utolszor követtem el és azt mondom, hogyha a hatalmas néptanítói gárdának legalább az a része, amely magyarnak született, mind hasonlóképp cselekednék, nem törődve azzal, hogy esetleg durvának, sőt parasztnak nevezheti ezért őket a világ, példájokat számtalanon követnék, s rövid idő alatt hazánk ipara hihetetlen virágzásnak indulna. (Igaz van. Szerk.)

Hazafiságunkat fitogtatni nevetséges dolog — mondják azok a csendes véru hazafiak, kik szívük titkos rejtekében gyűlölettel viselgetnek minden iránt, ami magyar. De hát hazafiságunk fitogtatása-e az, ha kötelességünket teljesítjük?

És mi minden állami tanítónak kötelessége?

Hogy magyar legyen szívvel, lélekkel úgy az iskolában, mint azon kívül s hogy minden hazafias mozgalomból szive egész melegével, teste összes erejével kivegye a maga részét!

De ne méltóztassék azt gondolni, tekintetes Szerkesztő ur, hogy a nemzetiségi tanítók (én csak a román születésű államiakat értem) csak a hazafias mozgalomban való részvétlenségükkel sejtetik szívük igaz érzelmeit, nem, némelek oly nyíltan kimutatják foguk fehéret, hogy csak a vak nem látja azt.

Ime a többek közül egy eset.

Egy köri gyűlésen valánk mintegy 28-ai, fele részben állami, fele részben községi tanítók. A gyűlés tárgysorozatának egyik pontja a beszéd-értelemgyakorlat tanítási módszerének megbeszélése vala.

Elsőnek én álltam fel s előadtam röviden, mint szoktam én a beszéd-értelemgyakorlatot iskolámban tanítani és hogy a beszéd-értelemgyakorlat segélyével tulajdonképp a magyar nyelvre tanítom meg tanítványaimat. Előadásom azonban, úgy látszik, nagyon felkavarta egyik állami kartársamban az oláh vért, mert utánam nyomban felállva ilyes beszédet kezdte:

a jó kacagós lelke, egyebe semmije, vagy csak nagyon kicsije.

— Ah, ah! Hát akkor fekete a szeme és izé, szegény. Hát hogy hívják, jó család-e? Izé, doktorka! Tudja, nekem megmondhatja, mert megérdemli, hogy érdeklődjem az ügye iránt.

— Dengeleghy Honka, ő kért meg.

— Az Ádámé? De hiszen azok gazdagok! Mi?

— Nem az Ádámé, az Ábelé. Árva a leányka, kicsiny, amije van, de én eltartanom, ha csak ugyan szeretne engem.

Igazán kiugrott az a kedves, öreg, jó magyar mágnás az ágyából, az a nagy ur és odajött az én ágyamhoz. Még megijedtem, hogy akrobata létere meg akar dögönyözni, bokszojni, ott az ágyamban, amiért nem a gazdag Dengeleghy Mariskát, hanem a szegény Honkát szerettem. Szinte Szunyogh sógoromat szerettem volna a helyzetemben látni. Hát nem úgy történt! Felém nyújtá a kezét:

— Brávó, barátom! Tisztelem! Nagy az Isten keze, hogy a tudókat is megsegíti, akik hisznek benne, de a tudatlanokat is. Hát maga az árvát szereti? A szegényt? Na, maguk nem lesznek szegények! Én mondom, — majd meglátja! Mert szeretik is egymást. Én tudom, hogy magát már megkérte a leányka, hát kérje meg maga is!

— Kegyelmes ur, talán még korán lesz, hiszen még semmit sem tudok.

— Mit korán?! Mit nem tud? Hát én tudom, hogy én fogom megkérdezni a Dengeleghy Ábel leánykáját, hogy szereti-e magát? De azt is

Tisztelt Kőri Gyűlés!
 Én román vagyok. Feleségem román. Gyermekeim románok, magyarul beszélni nem is igen tudnak! ...

Hogy tovább mit beszélt, e gyönyörű bevezetésből elképzelhető.

Vajjon mit szól ehhez Huber kartársam, mit tennének ők gyűlésükön egy ily állami tanítóval? ..

Biztosra merem állítani, hogy az ő „nemzetiségi vidékén” minden hivatalos intézkedés bevárása nélkül úgy elbánnak vele, hogy tudom Istenem — sohase merné többet száját ilyes kihívó szavakra nyitni!

És mi történt nálunk? ...

Arra a kijelentésre, hogy gyermekei sem tudnak magyarul, magamon tovább uralkodni nem tudván, hevesen odakiáltottam.

— Elég disznóság! Ne dicsekedjék vele!

— No ne heveskedj! — torkoltak le enyelgőn birkatürelmű kartársaim.

Ilyen s még ilyenek dolgok folynak erre mifelénk, nyíltan s hát még titokban! ...

Én sem mondom azonban, hogy az összes román születésű állami tanítók ilyenek volnának, ismerem én is egy-két oly derék kartársat, ki, habár románként született, szívében, lélekben annyira magyarrá lett, hogy a működése előtt a legdühösebb sovíniszta is tisztelettel emelhet kalapot; de — fájdalom — az ily derék kartársak oly kicsiny százalékát teszik a nemzetiségi tanítóknak, hogy kénytelen vagyok kimondani: a nemzetiségi vidéken fennálló állami iskolákra fordított összeg hiábavaló, sárbadobott pénz lesz mindaddig, míg elvül ki nem mondatik, hogy a nemzetiségi vidéken fennálló és felállítandó állami iskolához csak született magyar, de az illető nemzetiség nyelvét beszélő állami tanító neveztesse ki.

Mivel azonban a született magyar a nemzetiségi községet legsötétebb Afrikának tekinti, honnan minél előbb szabadulni igyekszik, okvetlenül szükséges, hogy az ily helyen működőknek helyi-pótlék biztosíttassék.

Egy másik magyar tanító.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Három színház.

— Beszámoló. —

Egy pár nap mulva megkezdődik színházainkban az általános nyári szünet. Ilyenkor aztán tetemre hívja a kritikus Tháliának papjait, papnőit, templomait, hogy álljanak elő és mutassák be, mit végeztek, mit hanyagoltak el, ki volt a hünyös ebben vagy abban. Kimutatja, hogy mennyi és milyen a haladás vagy esés a múlt év művészeti eseményei s a mostaniak között.

A mostani bizony nem sokkal érdemesebb esztendő a tavalyinál. Különösen a Nép-, Magyar- és még az Uránia-

színháznál is bizonyos egyformaság, mozdulatlanúság, télenesség észlelhető egy pár év óta. A tengerhez hasonlíthatnám ezt az állapotot, ahol szélszél és vihar változtatta ugyan a felszín képét, de a meder alakzata egyforma maradt. Pedig a mi fejlődő társadalmunkra való tekintettel már ez is hiba.

Régebben színházaink bázafias hivatást is teljesítettek, fontartva a nemzeti nyelv tisztelét, erősítve a nemzetiségünk fönmaradásába vetett hitet. De ma már sokak véleménye szerint nem ez a színházak hivatása. Egyedüli föladatuk csak az, hogy a való élet feltűntetésével a közönséget mulattassák. Pedig Sarcey-nek ez a nézete nagyon veszedelmes, mert amellet, hogy a való nyers feltűntetését követeli a színpadon, amellet a közönség szeszélyének és sokszor fogyatékos izlésének teszi rabjává az előadó színművészetet s mind az író, mind a művészt végzetes tévedésekre ragadja. A színháznak egyik főcélja ugyan, hogy a közönségnek élvezetet nyújtson, de csakis igazi műélvezetet, amely fejleszti az ember izlését s nem pedig a közönség gyöngéin élésködik.

Aztán színészeinkben is sok hibát látunk. Van ugyan a Nép- és Magyar színházban is sok igazi művészünk, de színészeink többsége mégis a Sarcey utasításait követi s játékuikkal a közönség divatos gyöngeségeinek hizelegnek. A mai kor embere a külsőség bálványozója. Ugyanez a külsőség van a színpadokon is. A darabok kiállításra fényes, a ruházat korhű és pompázó, de a belső alakításra semmi gond. De a „divus“-t vagy „divá“-t ünnepelek, mert divat. Sokszor igaza volt bizony Rákosi Jenőnek, mikor azt mondta, hogy a valódi művészetből ma művészi labdarugás lett.

De ez igen magas álláspont. Nem igazságtalan, de szigorú. Sokan még azt is ellenünk vehetik, hogy mit kritizáljuk az operett-színházakat, hiszen az nem szolás? Elég baj bizony, hogy a sajtó fele legalább így gondolkodott. A Magyar Színház bizony nem olyan szerencsés, hogy komolyan lehetne most vele foglalkozni. Ez a színház a fővárosi színházak koncertjében az idén nem számított. Sajnáljuk, hogy ugy van, de mind ennek Leszkay igazgató az oka. Aki nem tud fővárosi színházat vezetni, az ne fogjon hozzá, mert lehet ugyan, hogy egy kis ideig a Lotti ezredesei, Herkules munkái, Florodora, Vestaszkek-féle darabokkal pénzes estéi lesznek, de az igazsággal és a sajtóval csakhamar szemben találja magát. Aztán rossz, vidéki társulatot is szedett össze Leszkay. Szóval, a művésznőt, elbocsátja a Fedák Sári kedvéért, illetve a versengés miatt (különben a következmények szerint ez igen jól volt így.) Fedák Sári tancművésznő pedig annyira a hatalmában tartja most ezt a színházat, hogy a sikerket és a művészetet is a saját egyéni hiúságainak rendeli alá. Hogy mivé fejlődik itt még Fedák Sári, arra kíváncsiak vagyunk! A régebbi jó színészek közül Boross, Sziklai, Ráthonyi, Palásthy, Szilágyi és Ledofszky Gizella ez évben is derekasan működtek. Leszkay most műsortervezetet nem adott közre. Hirlik, hogy nagy változtatást akar a színház erkölcsi előmozdításának érdekében is. Ki fogja zárni műsorából az operettet. Ez az állapot így nem is maradhat s ha tervezete helyes lesz, mi szeretnénk neki legelőször gratulálni.

A Népszínház mult évében nem sok gáncsolni valónk

van. Szerettük volna ugyan, ha a klasszikus operettek ódonabb pártitúráit is előszedték volna s szerettük volna nem látni a műsoron a Rollé és Rolland-ot, Az új földesurat, a Kin-Fu-t, az Aranyos-t, de kaptunk helyettük sok szép és jó darabot is. Különösen nem lehet panaszkodnunk most arra, hogy a színház a hazai szerzőket nem pártolta. A 12 új darab közül 8 hazai szerző volt. A népszínmű pártolásának is megfelelt a műsor. Az azonban már nem itt tárgyalandó, hogy ebben a műfajban gyenge sikerű darabokat kaptunk. A legnagyobb sikere a Katalin című operettnak volt. Ez nagyrészt Kéry Klárának köszönhető, aki ez évben is beigazolta, hogy szuverén, legnagyobb művésznője a magyar operettszínpadnak, aki külföldi utjaiban is nagy, szép dícsőséget szerzett nekünk. Nem a Pálmai, Kopácsi Juliska s a többi elpártoltak sikere ez, hanem igaz alapon nőtt, valódi magyar dícsőség. Sok kedves estét szerzett nekünk az Ádám és Éva, a Teréz kapitány és az Izé is, de ez csak a Pálmai vendégjátéka miatt érdemel említést. Blaháné most is Blaháné volt. Fáradhatatlan, pótolhatatlan nagy művésznő. Hegyi Aranka, Solymossy, Kovács, Toltagi, Szirmai — mind a szokott buzgósággal működtek.

A jövő szezon műsortervezete is érdekes. A hazai szerzők semmiképpen sem panaszkodhatnak ellene s ha Porzolt igazgató az operett aranykorából is belevegyít még egy-két darabot, igazán szép lesz a jövő év.

Az Uránia színház az idén immár harmadik esztendőjét zárta le s még sem érte el azt, hogy szűkeges tényezője legyen a művelődésnek. Ez természetesen, nem Szana Tamás igazgató hibája, hiszen ők Mohár Viktor miniszteri tanácsos vezérletével mindent megtettek a tudományosság ily módon való népszerűsítése érdekében, de nem igen van fogamatja, mert közönségünk még igen közönyös az ilyen dolgok iránt. Iróink is kevés gondot fordítanak erre a műintézetre. A Hopp Ferenc, Fekér Gyula és Radó Antal műveit kivéve a többi bizony gyenge munka. A magyaros irányt négy darab képviselte: a Sport, a Hadsereg, a Magyar Lant és a Budapesti élet. Az Uránia a mult évben összesen 296 esti, 51 délutáni és 100 iskolai előadást tartott. Nagy számok ezek s mégis olyan eredménytelen az általános kép. Bizony nálunk a tudományosságnak még mindég nincs nagy értéke. Minden vállalatunknak külön kell küzdenie a közönség nevelésével, ami itt annyival inkább nehéz, mert nem angol operettől van szó.

Papp Viktor.

* Erzsébet dajka és más cselédek című könyv jelent meg Bródy Sandortól Singer és Wolfner kiadásában. Ára 2 korona. A könyvet majd ismertetjük.

* A kurta nemesek földjén. A régi és a mai magyar világ eleven tolu, éles szemű rajzolója, ifj. Móricz Pál, új könyvet írt, melynek címe: „A kurta nemesek földjén” a címe. Debrecenben jelent meg s ára 2 korona. Visszatérünk rá, mivelhogy megérdemli.

* Színházak műsora. 1902. június 28-án. Magyar kir. Operaház. (Zárva.) Nemzeti Színház. Bánk-bán. (Kezdete fél 8 órakor.) — Népszínház. Az új földes ur. (Kezdete fél 8 órakor.) — Vigaszínház. Pillangó kisasszony és Szemes leány, szemes legény. (Kezdete fél 8 órakor.) — Magyar Színház. A postás fia és a huga. (Kezdete fél 8 órakor.) — Fővárosi nyári színház. A kereszt jelében. (Kezdete 7 órakor.) — Városi nyári színház. A Demokrata. (Kezdete fél 8 órakor.)

megmondom, hogy maga megérdemli, hogy szeressék, ha egyszer én szeretem, még az édes atyját is.

— Kegyelmes ur ...

— Mit kegyelmes? Itt a jóságáról van szó? Maga öszi! Mi? Csak gyáva!

— Soha sem voltam gyáva!

— Jó-jó! Igaz. Én is úgy voltam a kegyelmes-asszonygyával, hogy inkább az ágyú elé állottam volna, semhogy megmondottam volna neki, hogy én őt szeretném feleségül is, ha ő is ... Tudja, csak a kezét szorongattam. Hát ilyen a fiatal, gyáva, nem mer szólni.

És én ismét elnevettem magam, mert eszembe jutott, hogy én is hogy szorongattam Ilonkának a kezét, a derekát és ami a fő, ő nem szólott ellene semmit. Tehát valami igaz van a dolgan!

— Na, mondja meg, hol van az árvának a dülője?

— Nem tudok én semmit, csak idejöttem, mert hívott.

— Bravó! Nem tud semmit, de mégis idejött!

Én meg tudok mindent, mi? No, meglássa, hogy mindent tudok a maga dolgában, s el is intézem az egészet, van hatalmam hozzá. Még meglepetés is lesz.

— Én megköszönöm a kegyelmes urnak.

— Mit „kegyelmes” ur? Mi? Én kell köszönnék magának. Mi? Várjon ...

És azzal megfogta a csengetyűszinórt, s jól megrángatta.

Bejött egy inasféle ezüstgombos libériában, s meghajította magát.

— Te, izé, hogy hívnak, Pista, hozz egy üveg jó tokaji bort, 3 poharat és hívjad elő Szent-Annay urat, a főmérnököt. Mondd meg, hogy hozza el a báji mappákat is.

Hát belépett egy csoszogós, magas, ősz, öreg ur, utána az inas, ezüst-tálcán hidegsülttet, 3 üveg tokaji bort hozott. Az öregnek a hóna alatt egy nagy gömbölyű piéhdoboz volt.

— Izé! Főmérnök ur. Bocsásson meg, hogy zavartam, de jó kedvem van, hát azért kérettem. Jót kell tegyünk. Hol van a Dengeleghy árvának az izéje? Ugy-e a „nyáras-ligeti”-dombon?

— Ott, kegyelmes ur. Az egész 80 magyar hold homokdomb és az alján közel 15 hold tőfenék, de annak is a fele a legtöbbször jó kaszáló. — Epen azt pontoztam ki most a mappán, el is hoztam, ahogy nagyméltóságod parancsolta.

— Mi? Öreg ur! Ugy-e, az árvizmentes homokdomb-terület után nem szabhatunk ki árvizszabályozási kvótát, sőt semmit sem! Csak a 15 hold után! Mi? Nem igaz?

— Igaz.

— Na! Hát akkor izé, doktorkám, boatson fel egy üveg bort és kocintsunk ezzel az öreg ural. Tudja, megfáztam egy kissé azon a hideg lavinán, ott, ahonnan kihuzott. Mi? — Jó, hogy kemény ember vagyok.

Bizony, igazán kemény ember volt. (Az Isten nyugtassa!)

— Látam, kegyelmes ur! Ugy tépázta ki a két lovát a hínárból félkézzel.

— Ha-ha! Hát szereti azt a két lovat? Mi?

— Én sajnálom az állatot, kivált ha úgy nyerit

nekem, mint a kegyelmed két hattyúnyaku „Cynderi”-je nyerített, azután örvendezőn „röhögött.” Jó volt, hogy kegyelmedet kihuztam és aztán kegyelmed meg a gyönyörű két szép állatot kihuzta félkézzel.

— Mi? Jól van. Ha úgy szereti, hát izé! Majd megmondom azután!

Azután ittunk. Az öreg kegyelmes ur a másik öreg tekintetes urnak megmondá, hogy holnap reggel 6—7 órakor indulunk a „nyáras-ligeti”-homokdombhoz:

— Mert a homokdombnak a tulsó felét én vettem meg. Azon túl is én vagyok a birtokos, vagy 4000 holddal. Hát azt ki kell hasítani!

Akkor gondolkoztam meg, a borközi állapotban. — Nehéz a tokaji bor, mikor az ember a nyíren azelőtt éjjel borigazda volt nyíri vinkóval, szerelmes, megboszorkányozott szívvél és hát izé, a legsötétebb Afrikából való iszapos tekintetes ur módjára én itt küzdök egy lángeszű, akrobata magyar mágnással?)

— Kegyelmes ur, mit akar kihasítani?

— Hát, izé, doktorkám! Tudja, a magáét. Majd meglátja.

Na, hát én aztán megláttam. Ugy aludtam, mint a bunda, de közbe néha fölmeszeltem és hallám az öreg magyar mágnás erőteljes lélegzését. Éa nem tudom, ő mit álmodott, de én tudom, hogy én Ilonkáról, Mariskáról, meg arról a kedves jó, tolvaj Szunyog: sógoromról álmodtam. A többit a jövő vasárnap mondom el, mert most álmos vagyok. Mi — he?!

(Folytatás a jövő vasárnap.)

Mindenféle.

Mese.

Ki hallja, ki hallja
Ezt a szép mesémet:
Hol van a boldogság,
Majd erről mesélek . . .
Szép mese, minő nincs
A tündérországé,
S nagy az igazsága,
Mint semmi másé.

Valahol — valahol,
Szép Magyarországon,
El egy fiatal pár
Kicsike szobában . . .
Amijök van nekik,
Elmondom egy szóval:
Pelyhes madárfészék
Ennyit ér tavasszal . . .

E fiatal párból
Reggel az erősebb
Kirápúl — elröpül,
És csak délbe tér meg . . .
Amit Isten adott,
Hazahozza szépen
S mosolygásuk támad
Frissensült kenyéren . . .

Csevegnek — nevetnek . . .
Oly édes az egyik,
Mosolygó két szeme
Csillaggal vetekszik:
S kis falatjuk közben
Annyit elmesélnek . . .
Nagyobb boldogsága
Nincs ennél az Egnek.

S ha egyszer új öröm
Éri majd a fészket:
S hajnalhasadáskor
Új lakója ébred . . .
Harmatos kis angyal,
A szakasztott másuk . . .
Oh, Istenem, tetézd
Be a boldogságuk!

Láng A. József.

Kossuth Lajos szegénysége és gazdagsága

Egy társaságban két jó magyar ember között vita támadt Kossuth Lajos anyagi helyzetéről. Egyik azt állította, hogy Kossuth gazdag ember volt, a másik pedig azt, hogy szegény ember. De mivel egyik sem bírta a másikat állításáról meggyőzni, egy öreg negyvennyolcas hazafit kértek fel a döntés kimondására. — Ez az ügyet eképp oldotta meg:

— Igaza van — szól — mindkettőtöknek, mert Kossuth szegény volt. Azt tudjuk, hogy legutolsó éveiben is még dolgozott, — de gazdag is volt, gazdagsága pedig a következőkben állott:

Ugyanis Kossuth apánk született 1802-ben
meghalt 1894-ben

A születés és elhalálozás éve összesen 3696

Ezt a vagyont megosztva két fia között: jutott mind-egyikének 1848, ami oly vagyon, mit míg a világ, és különösen a magyar haza fennáll, soha el nem veszíthetnek.

Klotild.

REGÉNY.

(24)

Írta: LEON DE TINSEAU.

Ford: MOLNAR GYULA.

Bidarray csak ezt bírta dadogni:

— Oh! uram! . . . Mily jó ön! . . . Mily jó is ön! . . .

Falconneau napközben máshol volt dolga; Klotild a szalóban egy pamlagra dőlt le. Célestin mellette maradt és egy órában huszszor is ismételte a leánykának:

— Aludni hagyom, ugyanis nyugalomra van szüksége.

De azért nem volt bátorsága ahhoz, hogy magára hagyja őt. Mint valami rabszolga örködött a fiatal leányra, a virágvázákat majd közelebb, majd távolabb téve mellőle, kinyitotta, majd lezárta az ablakokat, megigazitotta a párnákat, csak akkor beszélt, ha a leányka kérdezte, valami óriási imádat nyilvánult minden mozdulatában. Ez a nagy szerelem, amely a fiatal ember egyedüli érdeke, az életben egyetlen célja volt, meghatotta Klotildot.

A leányka lezárta szemeit, mintha a körülötte folyó dolgok megbüvölték volna.

— Miért oly jó ön? — szóló végre hosszas hallgatás után.

— Mert szeretem! — felelte Célestin összekulcsolt kézzel, de azért nem mert bálványához közeledni.

A leányka nem haragudott, pedig a fiatal ember ettől félt, Klotild, azt lehetett volna hinni, elnémult. Sajnos! elaludt és Bidarray sikere e napra nézve véget ért.

Falconneau kisasszony éjjel feljébredt álmából: az éjjeli sötét gondolatok, vigasztalhatatlan tulzott képzelődései kerítették újra hatalmukba. Chalmont Róbert emléke újra megjelent előtte. Különös dolog történt vele: nem látta, sohasem is láthatta ezt a fantasztikus alakot. Noha esze azt mondta neki, hogy az nem létezett, mégis reá gondolt. Az új Psyché ezt az új Erost siratta, aki éppen abban a pillanatban repült el tőle, amikor lámpát akart gyújtani, hogy a misztikus kedvese arcvonásait megláthassa. Csakhogy ezáltal Psyché egy hűtlen leányka volt. Hát nem megpróbálta-e szeretni Bidarray Célestint? Összeshorzadt e gondolatra. Áldozat és árulás! Ezek voltak ime a bűnei. Az éj csöndjében egész hangosan hívta: „Róbert! Róbert!” A hajnal is álomtalanul találta a leánykát e lidérenyomás alatt. A fáradságtól kimerülve később mégis elaludt.

A leányka nappal újra észretért, boldog volt, hogy él, hogy szeretik. A sötétséggel tova tűnt a rémképe. Célestin, akinek ragyogó szemeiből végtelen nagy szerelme volt kiolvasható, újra előnybe jutott. A leányka vele szemben mindinkább felhagyott tartózkodásával és kacérabb lett vele szemben; mintha a szerelmi mámor ő reá is átragadt volna . . . A való az volt, hogy a leányka szeretni akarta azt az élő embert, csak hogy ezáltal tova üzze magától azt az éjjeli rémképet, amely a közeli órákban hatalmába keríti és kétségbeejti, szenvedéseket okoz neki. Célestin a szerelméről beszélt neki; egy őszintén szerelmes szív tüzes meggyőződésével, egy költő bájos ékesszólásával beszélt arról sokat. Megcsókolta a leányka egyik kezét, amelyet a kezében hagyott: még a legközelebbi égesebb árnyéknak is meg kellett volna értenie, hogy kettőjük közé nem kellene többé beférkőznie.

Chalmont Róbert azonban újra visszatért; az álmatlanság lázas óráiban kárpótolta a mulasztottakért magát. A szegény Klotild sirt, gyöngesége miatt busult, elismerte, hogy méltatlanul bánt vele és azt állította, hogy Róberten kívül sohasem fog más férfit szeretni; amikor a nap sugarak bekandikáltak a leányka szobájába, a képzelődés is megszűnt, de oly rettenetes fáradtság fogta el, hogy képes lett volna rögtön visszatérni Algirba, csak hogy a szegény gyermek megmeneküljön az újabb megpróbáltatás elől.

Másnap Bidarray-vel együtt látogatták meg Léspéron orvos régi kertjét, amely most zöldült ki, sőtájuk közben elmentek amellett a lugas mellett is, ahol a leányka amaz emlékezetes estén legelőszőr hallotta meg halálos ítéletét.

— Ezt a helyet nem szeretem, — jegyezte meg a leányka, gyorsabban megindulván. — Inkább azt a helyet nézzük meg, ahol ön akkor a padon talált. Mily jó barátom volt ön nekem azon az estén . . . és mindig!

Amikor leültek, a fiatal ember megfogta a leányka kezét.

— Mindig! — ismételte. — Hányszor irtuk meg egymásnak e szavakat! Én szavamot adtam önnek, hogy sohasem fogok más nőre gondolni, ön ugyanazt ígérte nekem. Igaz az is, hogy nem gondoltunk soha másra, mint a holnap nélkül való eljegyzésünkre, hiszen lelkeinket csak az érdekelte. Ön azonban meggyógyult — saját szavai szerint a szerelem gyógyította meg, — hát miért ne hagynók, hogy az a szerelem fejjeze be a művét és boldoggá tegyen mindkettőnket? Ha már az örökkévalóságban egyesülünk, miért ne fűzhetne össze bennünket az élet? Klotild . . . Ha ön is úgy szeret, mint ahogy én szeretem, éreznie kell, hogy lehetetlen nélkülüm élnie továbbra is!

A leányka pillanatra néma maradt; szemeit a verőfényes hullámokra szegezte, aztán így szólt:

— Ön a jogait követeli, hű barátom! Megtagadhatom-e azt öntől? Mint ahogy Algirban öné voltam, úgy öné vagyok itt Franciaországban is, úgy itt a földön, mint a másvilágon. Bárcsak Isten ne venne magához most már!

Célestin a boldogságtól ittasan hajolt a leányka felé; de aztán eszébe jutott neki, hogy a leányka alakja minő törékeny, egy erősebb ölelés talán lélekzetét is elnyomná. Azért hát gyöngéden megcsókolta jegyese haját.

— Gondozni, ápolni fogom amint az az erőmtől kitelik! — szóló az ifjú. — És aztán nagyon fogom szeretni.

A két fiatal abban állapodott meg, hogy Bidarray néhány hétig még várni fog a leányka kezének megkérésével. Falconneau ur ugyanis Saint-Severbe utazik és oda leányát is magával viszi. A leányka egyébiránt időt akart nyerni, hogy édes apját előkészítse a történetekre, mert Falconneau, aki nem ismerte, minő sűrű levélváltás folyt Biskra és Peyrade közt, bizonynyal nem értette volna meg, hogy a dolog így gyorsan ment végbe. Az igazat megvallva másrészt Klotild attól tartott, hogy édes apja nem ily szerény állású vöről álmodott, minő Célestin volt, feltéve egyáltalán, ha vöről hallani is akart volna. Célestin maga is így gondolkodott.

Falconneau kisasszony mintha teljesen boldognak érezte volna magát. Valami lélekfigyelő talán meg tudta volna állapítani, hogy boldogsága egy fiatal leányka eljegyzésével járó lelkesültségnek vagy pedig az elhatározás nyugodt állapotának folyománya-e, amely véget vet fájdalmas rémületének, borzalmának. Szíve, miként lelkiismerete legalább nyugodt volt; tartozását immár leróta, kifizette. Ha a nap hanyatlóban volt, valóságos borzadály vett erőt a leánykán, mert már tapasztalásból ismerte, hogy minő gonosz hatalma van az éjjeli óráknak izgatott képzelődésére. De most már egy támasza van. Az est beálltával, mialatt apja egy szivart szittel a tengerparton, a leányka így szólt Célestinhez:

— Mióta ebben a házban vagyok, rettenetesek az éjszakáim. Hiszi-e, hogy borzadok attól, ha a szobámba kell térnem? Álmatlanságom végtelen kínokat okoz!

A leányka talán egy kérdést várt attól az embertől, aki ezentul minden ellen védelmezni fogja, aztán lehet, hogy mindent bevallott volna neki. De volt-e egyáltalán szükség erre a kérdésre?

Hát nem tudta kitalálni, hogy minő rémlátományai vannak, minő erőlködéseket tesz, hogy küzd vetélytársa ellen a leányka? . . . Egy szóval, egy védő mozdulattal nem tudja-e megvédeni és leküzdeni ellenségét, megnyugtatóan Klotildot, az ő Klotildját? . . .

Fájdalom! a szegény Célestin nem volt ily regényes hajlamú és gondolkodású; vagyis inkább az volt ő, de csak akkor, ha a toll volt a kezében. A valóságos életben a fizikai és metafizikai eseteket bizony ő is közönyös szemmel nézte. Azt talán ő is felfogta, hogy a szerencsétlen szerelembe belehalhat az ember. Az azonban még csak eszébe sem jutott, hogy Klotild, aki reggel óta jegyese volt, zavart kedélyben, nyugtalan, sőt szerencsétlen, boldogtalan lehessen. Ép úgy meglepődött volna azon, ha értésére adták volna, hogy az éhség még a táplálkozás után, a szomjuság pedig az ivás után is fennállhat, a mi különben, főleg a mai asszonyok lelke és szívében nagyon közönséges tünemény szokott lenni. A leányka panaszos szavaira a fiatal ember mosolygott, mely azt jelentette: „Legyen nyugodt, majd elrendezünk mindent.” Csakhamar eltávozott a fiatal ember és egy félóra múlva egy gondosan becsomagolt kis skatulyával tért vissza.

Klotild csüggedten, kedvetlenül vette tudomásul azt, hogy Célestin pillulákkal akarja vetélytársát legyőzni. No de mind a mellett a fődolog mégis csak az volt, hogy a bajt legyőzze és elaludjék. A leányka ellenkezés nélkül, hiven követte az utasítást, elővette a skatulyát és a pillulától tényleg elaludt. Chalmont Róbert ezáltal hűtlen volt hozzá a küzdelemben. A rémkép, a mely az éjjel nyugodtan hagyta, a nap felkelte-nél újra meglátogatta a leánykát.

Az bizonyos, hogy a derék és kitünő Bidarray a férjek mintaképének ígérkezett; közelről látva őt az ember, regényhősnek éppen nem tekinthette. A mióta boldog volt, mintha amugy is gyenge dicsfényt elvesztette volna. Most is sokat evett, olyan ember módjára, mint aki szereti a szárnyasok fehér husát. Célestin tele rakta a tányérját, aztán a kissé ellenkező Falconneau-nak tele töltötte a poharát, végül amikor az asztaltól felkeltek, mindkettőjük piros volt, mint a bazsarózsa. Hangosan sokat nevetett és mivel a boldogsága közlekenynyé tette, oly társalgást folytatott, a mely legkevesebbé sem vallott azokra a poétikus, bájos levelekre, amelyeket Róbert irt volt. És mivel a Klotild hálószobájából az opium kizavarta a rémképet, a képzelő alak egy sötét sarokból kacagott feléjük oly reitenetesen, hogy még a legboldogabb szerelmesek szívét is megfagyasztotta volna.

(Vége köv.)

Katona-ügyekben

ha törvényes jogcímen alapulnak, pl. reklamáció mint család-entartó, öröklött mezőgazdaság birtokosai kivételes szabadságolások, kivételes nőülési engedélyek, önkéntesi, sorozási, utlevél-, illetőségi és tisztii ügyekben a legelkijásmertesebben jár el, jogtanácsosa utján szerzi be a hozzá való okmányokat.

Katonai ügyvivőség

Budapest, VIII., József-körút 22. szám.

Egyetlen nyilvános megbízható katonai iroda. Tessenék a címre ügyelni a más című vállalatok kal össze nem tévesztent!

Magyarhon első legnagyobb amerikai módszerű órajavitási műhelye!

Minden óra, mely műhelyemben javítva lesz, egész újra át dolgoztatik s így az óra nemcsak 2-3 évig mutatja a pontos időt, hanem legakább 5 évig, azért is, mert az óra tokját oly módon igazítom helyre, hogy abba a por egyáltalán nem férközhet be, a mi az óránál a * * * * * legfontosabb. * * * * *

* Minden óráért 5 évi jótállást elvállalok. *
A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri a látogatás szolgálja

Kún István

amerikai mű-órás

XI. kerület, Mester-utca 46. szám.

A „borszéki víz” a savanyuvizek királya. A világ minden tárlatán az első kitüntetést nyert.

BORSZÉK.

gyógyfürdő.

(900 méter magasságban, Erdély, Csík megye.)

A fürdőidény június 15-től szeptember 15-ig tart.

Hűs, ozonduz levegő. — Külön borvíz-források, köztük, a világhírű „Borszéki forrás” az erős vasas „Kossuth kut”, Szénasavas, hideg, thór uróok: a világon egyedül álló Lodonó, Sáros, Lazar O-Sáros. Széhsavas meleg pezsgőfürdők, kítőnő va-lapunkkal gondosan készített lapfürdők, sós-, tenyőfürdők, hidegvízgyógyintézet, masszázs és villamosítás.

Szállókámban és különálló villákban 600-nál több szoba áll rendelkezésre. Kétgyás szobák szon-ara 60-80 kor. — Eie-mes jó és olcsó, — vendéglő, piac, 2 moszár-szék helyben: 30 kint. meghaladó jól kondoz-it stánny, a fenyvesek rengeleget között gyönyörű kiránduló helyek Posta, távirata, csendőrség: — Cigányzene naponta. — Fürdőorvos: dr. Vamossy Zoltán egy-temi m. tanár.

Kötelező: Sz. Régenig v. Mátfalvára vasuton Szászrégen-től naponta gyorskoc-ijarat, váltót lovakkal. Gyorskocsira elő-jegyezhetni **Kapusi Danielet** Sz. Rég n. Fővilágosítással, perspektívával (több nyelven), árjegyzékkel díjmentesen, kézzel szolgát

az igazgatóság.

A borszéki borvíz megrendelhető: Igazga-óság, Borszék. Kapható mindenütt. Budape-sten Edeshuty L. Peczeli és Lencz uraknál és minden szállodában, vendéglőben, faszer-es ásványvízüzletben.

Az ország elismert legkiválóbb speciálístája a műfogak készítésében

WELLNER GYULA

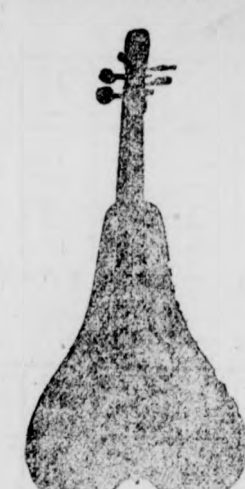
Lakik:

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 33.

A szájpadiás nélküli műfogaknak

Magyarországban a meghonosította. Számtalan elismerőlevél dícséri ügyességét. Kinek műfogra van szüksége tisztelt ol-rasóink közül, az keresse őt fel **Andrassy-ut** lakásán, ho- teggel 9 órától d. u. 6 óráig áll rendelkezésre a fopihánybar szenedőknök.

Szabadalom!

Találmányomra az új formájú hegedűre a hivatalos eljárás lefolytatásával a magy. kir. sza-badalmi hivatal szabadalmat adott, mely 1901. évi március 9-től számított 15 évre érvényes. Találmányom a hegedű-készítés technikájában új korszakot je-lent, s oly sok praktikus előnyt nyújt, hogy az én új formájú hegedűm az eddigi hegedű-jor-makát teljesen kiszorítani van hivatta. Tizenöt új formájú hegedű már készen van, s bárki által megtekinthető. E szaba-dalom eladó. Közlelbbit velem személyesen, vagy képviselőm-mel Miszkidenszky Gusztáv urral lehet megbeszélni. Zsombolya, (vasuti állomás Szeged és Temes között) 1902. április. 2.

Petri Anta) horbély és fodrász.

Mindenkinek ijesztője a szürke haj.

Számos szer lesz a szürke haj el-pesztolásra hatástalanul elhasz-nálva. Sok kísérlet után végre sikerült **Muszár-főle** **Hajregenerator-ában** egy hatásos szert találni, mellyel megszűnik a haj és szakál a volt haj-szín, barna, fekete vagy szőke visszatérhet anélkül, hogy a fejbor és fehéremed bepiszkolódna. 1 kir. 500 Hltör. 2 kor. nagy 800 4 kor. 50 Hltör.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerésznél Király-utca 12. sz. Dr. Egger Nádor-gyógytérában, Váci-körút 17. sz.

POLGÁR SÁNDOR

magy. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kőzserés BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. sz. Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyakorlatny orvosi, sebész és betegápolási tárgyakban. Saját intélmányu m. kir. szabadal-mazott Polgár-főle **sérvkötő**, harkötő, görcsor elleni gummi-harsnya, orthopedia-készülékek, műlábak, és kezek, összes kötze-rek, irrigator-fecskendők, mentő-szekrények, sít. Valódi francia különlegességök (szaszos forró és női övszerők) F. Berguerand his párisi gyárából, **Realistes képes árjegyzék** ingyen és bérmentve

Vizsgálás ellen védve 18802. sz. a. Fenti címre ügyelnet tessék.

Magyar királyi államvasutak Budapest-balparti üzletveze-tősége.

1902. II. szám.

Pályázati hirdetmény.

A pozsony-lipótvári vonal Nagy-Szombat állomáz felvételi épületének átalakítása, valamint ugyanott as áruaktárnak bővítése körül végzendő munkák biztosítá-sára ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk. A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó bővebb adatok, valamint az építési szerződés tervezete az alulírott üzletvezetőség pályafentartási osztályának hivatalos helyiségében (Teréz-körút 62. sz. I. em. 18. ajtó) és a nagyszobai osztálymérnökségnél (Nagy-Szom-bat pályaudvar) a hivatalos órák alatt megszerzhetők és ez alkalommal a tervek is megtekinthetők.

Jogérvényes és kellőleg helyezett ajánlatok leg-később **f. é. július 26-án déli 12 óráig** általános osztályunk vezetőjénél (Teréz-körút 62. sz. I. em. 6. ajtó) nyújtandók be eme feirattal: Ajánlat Nagy-Szombat állomás felvételi épületének átalakítása és az áruaktár-nak bővítése körül végzendő munkákra.

Bánatpénz fejében legkésőbb f. é. július hó 25-én déli 12 óráig 500 korona, azaz Ötszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban budapest-balparti gyűjtőpénztárunknál (Teréz-körút 62. sz.) lefize-tendő. Az értékpapírok a budapesti és bécsi tőzsdék árfolyama szerint, de a névértéket meg nem haladó értékben fogadtatnak el. Takarékpénztári betétkönyvec-kék bánatpénzül le nem tehetők. Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak tartjuk fen.

Budapest, 1902. június hó.

Az üzletvezetőség.
(Utányomás nem díjaztatik.)

Magyar kir. államvasutak. Üzletvezetőség Aradon.

16661. 1902. II. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Hódmezővásárhely állom-ásán létesítendő fedett perron szabadon álló árnyékszék, lámpakamra, anyag és podgyázkamra előállítására czen-nel nyilvános verseny tárgyalás hirdettük, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb 1902. évi július hó 10-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetősége titkárságánál (arad-csongrádi palota I-ső emelet) benyújtandók.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vételni.

Az ajánlatok közt a szabad választás jogát, tekin-tet nélkül az árakra, az üzletvezetőség magának tartja fenn.

A szabályszerűen felbélyegzett és lepecsételt aján-latok borítékai, a következőkkel felirással láttandók el. „Ajánlat a magyar kir. államvasutak Hódmezővá-sárhely állomásán létesítendő magas építmények előállít-ására”.

Csak az összes munkákra lehet ajánlatot tenni. Az ajánlatok benyújtását megelőző napon azaz **1902. évi július hó 9-én déli 12 óráig** 800 korona azaz nyolcszáz korona bánatpénz a magyar kir. állam-vasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál (arad-csanádi palota földszintjén) akár készpénzben, akár állam letétekre alkalmas értékpapirokban teendő le.

A bánatpénzről szóló letétegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb, utolsó árfolyam szerint számíthatnak, de nem névértéken felül.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevénynevei adandók fel.

A létesítendő építmények tervei, a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetősége építési és pályafen-tartási osztályánál megtekinthetők, ugyanott az ajánlat alaptául szolgáló költségvetés, a szerződési tervezet, ajánlati minta és a pályázati feltételek 2 kor. lefizetése mellett kaphatók.

Aradon, 1902. június hóban.

Az üzletvezetőség.
(Utányomás nem díjaztatik.)

Miután Schrank és Blau utóda Blau Salamon-főle csődtömséget megvettem, az árakat alant hihetően arakban adhatom:

frt kr.	frt kr.	frt kr.
Kitűnő gallér, igen finom, drbja — — — — —11	1 pár fildekos gombos keztü — — — — —20	1 színes szélü remek vászon zsebkendő — — — — —13
1 pár finom színes kézelő 20 kr., fehér — — — — —18	1 pár félselyem — — — — —24	Czérna damaszt abrosz 6 szalvétával — — — — —1.25
Finom fehér sima ing — — — — —97	1 pár jó mosó női czérnakeztü — — — — —16	Selyem — — — — —2.95
„ „ „ „ redős „ — — — — —1.07	1 pár selyem félkeztü — — — — —13	1 flotir törülköző — — — — —24
Kiváló jó minőség, sima — — — — —1.08	1 pár finom gyermek keztü — — — — —11	1 lenndamaszt törülköző — — — — —29
„ „ „ „ redős „ — — — — —1.28	Remek minőségű karton bluz — — — — —88	1 konyha-törülköző — — — — —15
Gyönyörű batiszt ingek — — — — —1.25	Angol czérna zefir bluz — — — — —1.35	1 vászon törülköző — — — — —19
Színes selyem mellü — — — — —1.28	Selyem glott bluz, elegáns — — — — —1.55	1 disztörülköző — — — — —48
Selyemzatin turista-ing — — — — —77	Divatos mosó vászon alsó szoknya — — — — —1	1 vég czérna-kanavász — — — — —3.65
Köper alsonadrág, darabja — — — — —42	Elegáns mosó pongyola — — — — —2.55	1 „ tiszta czérna „ — — — — —4.20. 4.85
Francia szabású himzett — — — — —63	Kész mosó női ruha, finom — — — — —2.35	1 „ vászon, kitűnő jó — — — — —3.90
Fegyházban kötött tartós férfi-harisnya — — — — —14	Női nyakkendők, remek szépek, potom áron. — — — — —	1 „ jobb — — — — —4.80
„ „ „ „ nyers színü, duplakötésü — — — — —19	Női ing, tartós vászonból, csipkével — — — — —48	1 „ rumburgi, 50 rőfös — — — — —8.90
Félselyem, fekete vagy testszín — — — — —24	„ „ „ „ himzett betéttel — — — — —78	1 „ varrás nélküli lepedő-vászon — — — — —6.35
Divatoskos fildekos azelőtt 75 kr., most — — — — —33	Rumburgi vászonból, kézi himzéssel — — — — —85	1 himzett batiszt pongyola — — — — —2.87
Divatos elegáns férfi-szalmakalap — — — — —45	„ „ „ „ szivalakban szegélyezve — — — — —95	Színes selyem fátvol, remek szép, méterje — — — — —11
Bámulatos szép selyem nyakkendő — — — — —27	Kézzelel himzett betéttel — — — — —1.30	Finom gyapjuszövet függönyök párja — — — — —1.45
továbbá remek nyakkendők 33 — — — — —39	Női harisnya minden színben — — — — —12	Szövet-aljak, darabja — — — — —1.85
Gyönyörű batiszt csokor — — — — —15	„ „ „ „ fegyházkötés, remek — — — — —24	Hímzések méterje — — — — —9
Fildekos nyári férfi-keztü — — — — —21	„ „ „ „ félselyem, fekete és bórszín — — — — —29	Szönyegek, csipkefüggönyök, asztal- és ágyterítők — — — — —
1 drb színes szélü vászon zsebkendő — — — — —13	Divatos fildekose — — — — —30	ágyelők, futószönyegek bámulatos olcsón.
1 drb széles vászonkötő — — — — —47	1 női batiszt zsebkendő — — — — —14	

A ki mindezen cikkeket látta, az meggyőződhetik arról, hogy csak nálam lehet bámulatos olcsón vásárolni

Kálmán Adolf Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 64. szám. (Hársfa-utca sarok).

A m. kir. államvasutak nyári menetrendje.

Budapest—Hatvan, Budapest—Bicske, Budapest—Párkány-Nána, Budapest—Szolnokra a vonatok érkezése oda és vissza.

Ervényes 1902. évi május hó 1-től.

Budapest k. p. u. — Hatvan.

Állomások	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	
	1.-III.	1.-II.	1.-II.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	404	312	322*	1.-II.	304	308	314	1510	406	1506*	328
Budapest keleti p. u. — — — indul	625	715	730	735	750	850	935	1235	130	235	240	245	330	530	635	810	940	1040	1110	1110
Gödöllő — — — — — érkezik	731	—	810	—	838	94	1045	143	288	319	339	356	409	630	733	921	1050	1128	1238	1238
Aszód — — — — — indul	732	X1755	810	f 840	—	955	1046	145	—	319	340	—	409	631	735	922	1051	1129	1238	1238
Hatvan — — — — — érkezik	847	827	841	930	—	1038	1136	287	—	355	427	—	442	725	827	1010	1137	1206	1238	1238

* Ünnepe vasárnap, május 15-től szeptember 15-ig. — § Ünnepe vasárnap, május 15-től szeptember 15-ig. — §§ Junius 15-től bez. szeptember 15-ig.

Hatvan—Budapest k. p. u.

Állomások	V. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.
	327	405	§ 1505	309	1509	311	307	317	301	401	313	319	305	§§ 321	407	1507	303	103	§§§ 315
Hatvan — — — — — indul	227	433	518	530	605	656	755	—	1122	1205	110	—	457	—	633	652	802	833	840
Aszód — — — — — indul	305	500	533	557	631	720	818	—	—	1223	137	—	524	—	658	719	—	852	907
Gödöllő — — — — — érkezik	348	527	61	626	704	746	844	—	xf 1105	xf 1214	206	—	555	—	735	745	xf 835	xf 812	930
Budapest k. p. u. — — — — — érkezik	520	635	655	730	815	845	945	1215	—	—	208	432	557	675	736	777	—	—	935

§ Julius 15-től bez. szept. 15-ig. — §§ Ünnepe, vasárnap május 15-től szeptember 15. — §§§ Ünnepe, vasárnap máj. 15-től szept. 15-ig.

Budapest k. p. u. — Bicske.

Állomások	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	
	28	10	1302	1002	1008	2	+24	18	4	20	1004	1022	16	22	30	1006	1904	1304	12
Budapest keleti p. u. — — — — — indul	620	650	730	700	815	850	990	1225	215	225	300	320	430	720	735	830	920	950	1040
Budapest—Kelenföld — — — — — érkezik	649	707	746	815	885	906	920	1245	231	244	318	352	452	741	800	855	942	1011	1105
Budapest—Kelenföld — — — — — indul	—	715	747	—	—	907	921	1246	232	245	—	—	454	751	—	—	—	1013	1113
Bicske — — — — — érkezik	—	819	826	—	—	915	1020	145	340	345	—	—	560	843	—	—	—	1115	1215

+ Ünnepe vasárnap, május 15-től szeptember 15-ig.

Bicske—Budapest k. p. u.

Állomások	T. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	
	47	11	1303	1021	1005	1003	13	27	1901	1	19	15	3	1007	23	1001	21	9	1301
Bicske — — — — — indul	485	505	546	—	—	—	742	—	—	1255	305	455	619	—	615	—	720	730	843
Budapest—Kelenföld — — — — — érkezik	544	612	651	—	—	—	840	—	—	133	403	555	638	—	732	—	833	860	925
Budapest—Kelenföld — — — — — indul	577	616	659	720	749	811	845	928	115	131	404	550	637	737	850	—	82	902	928
Budapest k. p. u. — — — — — érkezik	615	940	725	750	810	890	905	1050	130	110	435	620	715	800	905	—	850	925	935

Budapest ny. p. u. — Párkány-Nána és vissza.

Állomások	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-II.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-II.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-III.	1.-III.
Budap. ny. p. u. ért. Patot. Ujpesti indul	550	600	655	720	845	915	925	1135	1215	1225	115	215	220	285	320	415	425	530	600
Vác — — — — — indul	—	653	—	758	948	—	1018	1240	—	—	124	—	234	—	333	—	—	516	633
Nagy-Maros — — — — — indul	—	723	—	808	1025	—	1050	119	—	157	—	322	—	410	—	—	545	—	—
Párkány-Nána érkezik	—	807	—	886	—	—	1180	—	—	—	—	359	—	500	—	—	—	—	—

Jegyzet: * Ezen vonalról a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.
 § Május hó 15-től vssár. ps ünneppanok közlekedik.
 § Május hó 15-től bez. szeptember 15-ig vasár- és ünneppanokon közlekedik.
 * Vác és Nagy-Maros között csak junius hó 1-től közlekedik.
 + Junius hó 1-től közlekedik.

Budapest k. p. u. — Szolnok.

Állomások	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.
	604	606*	506	1708*	514*	604	602	510	508	1706*	602	502	—	—	—
Budapest k. p. u. — — — — — indul	650	810	830	915	1210	200	215	220	545	705	915	—	—	—	—
Nagy-Káta — — — — — indul	756	951	116	1055	237	305	f 325	430	744	912	1020	—	—	—	—
Ujszász — — — — — érkezik	—	—	1033	148	1134	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ujszász — — — — — indul	828	1034	150	1135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok — — — — — érkezik	846	1039	1124	1115	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

* Máj. 15-től szept. 15-ik ünnepe és vasárnap közlekedik.

Állomások	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.
	645	1707	+607	507	501	509	601	503	7505	605	71705	603	7513
Szolnok — — — — — indul	1210	234	240	337	133	500	1110	1144	335	413	443	732	—
Ujszász — — — — — érkezik	122	237	34	403	557	518	1135	1202	335	430	505	713	—
Ujszász — — — — — indul	1230	238	35	405	558	520	1137	123	335	438	503	750	—
Nagy-Káta — — — — — indul	231	345	415	507	621	636	—	—	—	—	—	—	—
Budapest keleti p. u. — — — — — érkezik	50	545	610	716	750	915	110	—	—	—	—	—	—

+ A 603, 1708, 1706, 607, 505. és 1705. s. vonatoknál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.

† Május 15-től szeptember 15-ig ünnepe- és vasárnap közlekedik.

Az igazgatóság.